

Βρυξέλλες, 26.6.2013
COM(2013) 461 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**για την αξιολόγηση των οικονομικών της Ένωσης βασισόμενη στα αποτελέσματα που
έχουν επιτευχθεί**

{SWD(2013) 228 final}
{SWD(2013) 229 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την αξιολόγηση των οικονομικών της Ένωσης βασισόμενη στα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση δυνάμει του άρθρου 318 της ΣΛΕΕ (η «έκθεση») είναι η τρίτη κατά σειρά που εκπονείται και αντικατοπτρίζει τη διαρκή εξέλιξη της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την αξιολόγηση των οικονομικών της Ένωσης βάσει των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί.

Η αρμόδια για την απαλλαγή αρχή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επέδειξαν έντονο ενδιαφέρον για την έκθεση και διατύπωσαν συστάσεις για την περαιτέρω βελτίωσή της, βάσει των δύο προηγούμενων εκθέσεων που εκπονήθηκαν. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις εν λόγω συστάσεις στην παρούσα έκθεση στον βαθμό του δυνατού δυνάμει του υφιστάμενου πλαισίου για την παρακολούθηση, αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2007-2013. Οι βελτιώσεις που εισήχθησαν στην έκθεση του τρέχοντος έτους κινούνται στην προβλεπόμενη κατεύθυνση για την περαιτέρω εξέλιξη της έκθεσης στο επόμενο ΠΔΠ 2014-2020, όπως περιγράφεται στο τμήμα 2. Στο τμήμα 3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα παρακολούθησης και επιδόσεων του 2012 όσον αφορά τα προγράμματα δαπανών και τις αξιολογήσεις των εν λόγω προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκαν το 2012, παρέχοντας μια επισκόπηση των διαθέσιμων στοιχείων για τις επιδόσεις για κάθε κονδύλιο του προϋπολογισμού.

Η έκθεση δημοσιεύεται πλέον πολύ νωρίτερα σε σύγκριση με τις εκθέσεις του 2010 και του 2011, ώστε να ευθυγραμμιστεί καλύτερα με την έγκριση της συγκεκριμένης έκθεσης και να διασφαλιστεί η διάθεσή της στην αρμόδια για την απαλλαγή αρχή και στο Ελεγκτικό Συνέδριο ενόψει της διαδικασίας απαλλαγής για το έτος αναφοράς.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει προγράμματα της ΕΕ από όλους τους τομείς δαπανών της ΕΕ στο τρέχον ΠΔΠ. Η προσέγγιση αυτή επικροτήθηκε από την αρμόδια για την απαλλαγή αρχή και το Ελεγκτικό Συνέδριο στην προηγούμενη έκθεση. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα της αρμόδιας για την απαλλαγή αρχής, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει αναλυτικότερα τα αποτελέσματα των εξωτερικών προγραμμάτων (Τομέας 4) και επισημαίνει την πρόοδο που σημειώθηκε ως προς την υλοποίηση των εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής «ΕΕ 2020» (όπου υπάρχουν διαθέσιμα αποτελέσματα). Στη φετινή έκθεση έχουν συμπεριληφθεί και άλλες πληροφορίες σχετικές με τις επιδόσεις, πέραν των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων, με σκοπό την παροχή περισσότερο ολοκληρωμένης κάλυψης της προόδου και των αποτελεσμάτων που επετεύχθησαν. Στις πηγές περιλαμβάνονται οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) των Γενικών Διευθύνσεων, οι ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι εθνικές εκθέσεις, οι εκθέσεις δικτύων εμπειρογνομόνων σχετικά με την υλοποίηση προγραμμάτων στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης και οι εκθέσεις εσωτερικού ελέγχου. Κάθε τομέας πολιτικής στο κεφάλαιο 3 περιλαμβάνει ένα τμήμα σχετικό με την πρόοδο υλοποίησης για το έτος 2012 και σχετικά με τα βασικά αποτελέσματα της αξιολόγησης/άλλα σχόλια αναφορικά με τις επιδόσεις για τα προγράμματα που αφορούν μεν παλαιότερα έτη, αλλά κατέστησαν διαθέσιμα το 2012.

Η έκθεση συνοδεύεται από δύο έγγραφα εργασίας της Επιτροπής. Το πρώτο περιέχει σχέδιο δράσης που καθορίζει τον προσωρινό σχεδιασμό για την περαιτέρω εξέλιξη της έκθεσης. Ο

εν λόγω σχεδιασμός θα επιβεβαιωθεί μετά την έγκριση των νομικών πράξεων για την υποστήριξη του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014 – 2020. Το δεύτερο έγγραφο εργασίας παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση 130 αξιολογήσεων που ολοκληρώθηκαν το 2012. Η πλειονότητα των εν λόγω αξιολογήσεων αφορά προγράμματα δαπανών και η έκθεση αξιολόγησης περιέχει ανάλυση οριζόντιων ζητημάτων καθώς και τα βασικά ευρήματα/συστάσεις των εν λόγω αξιολογήσεων¹. Παρέχονται σε περιληπτική μορφή βασικές πληροφορίες σχετικά με κάθε αξιολόγηση, μεταξύ των οποίων πληροφορίες για τον αντίκτυπο, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Οι περιλήψεις περιλαμβάνουν υπερσυνδέσμους παραπομπής στην ιστοσελίδα όπου είναι διαθέσιμη η πλήρης έκθεση. Τα δύο αυτά έγγραφα ανταποκρίνονται σε αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο της απαλλαγής του ΕΚ για το 2011², το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμπεριέλαβε ενότητα σχετικά με τις «ενέργειες προτεραιότητας». Το Κοινοβούλιο αναφέρθηκε στην ανάγκη να αναπτυχθεί στην Επιτροπή μια νέα αντίληψη για τις επιδόσεις, που θα περιλαμβάνει τον ορισμό στόχων και δεικτών στα σχέδια διαχείρισης των Γενικών Διευθύνσεων και σε όλες τις προτάσεις για νέες πολιτικές και προγράμματα. Το Κοινοβούλιο υπογράμμισε επίσης τη σημασία της απάντησης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου στην τελευταία έκθεση και ότι θα πρέπει να οριστεί σαφώς η ενωσιακή προστιθέμενη αξία· οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των Γενικών Διευθύνσεων να μετρούν τις επιδόσεις τους και να παρουσιάζουν συνοπτικά τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν· η παρούσα έκθεση να συνοψίζει τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα των ΕΕΔ κάνοντας διάκριση μεταξύ των εσωτερικών και των εξωτερικών πολιτικών, με έμφαση στην πρόοδο που σημειώνεται ως προς τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»· και το Κοινοβούλιο να έχει πλήρη πρόσβαση σε όλες τις εκθέσεις αξιολόγησης.

Η έκθεση του τρέχοντος έτους βασίζεται ήδη στις εκθέσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των ΕΕΔ, στις εκθέσεις που υποβάλλονται ανά πρόγραμμα, στις αξιολογήσεις και στα αποτελέσματα των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων. Όπως διευκρινίζεται στη φετινή ανακοίνωση με τίτλο «Συγκεφαλαιωτική έκθεση των επιτευγμάτων της Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση το 2012»³, εφιστάται ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη της αντίληψης για τις επιδόσεις στο εσωτερικό της Επιτροπής μέσω των σχεδίων διαχείρισης και των ΕΕΔ και να διασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των εν λόγω μέσων εσωτερικής διαχείρισης και άλλων εκθέσεων, όπως η παρούσα, για την αποφυγή επικαλύψεων και τον εξορθολογισμό της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις. Οι προτάσεις αυτές περιέχουν τα «δομικά στοιχεία» στα οποία αναφέρθηκε το Συνέδριο στην απάντησή του για την έκθεση του προηγούμενου έτους ζητώντας ένα αξιόπιστο σύστημα συλλογής δεδομένων σχετικά με τις επιδόσεις με σκοπό τον προσδιορισμό αποτελεσμάτων και επιπτώσεων για το επόμενο ΠΔΠ. Όπως ζητήθηκε από το Κοινοβούλιο, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει επίσης συνοπτικά τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα των ΕΕΔ, διακρίνει μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών, περιέχει αναφορές στην πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς τις εμβληματικές

¹ Άλλες αξιολογήσεις που καλύπτονται στο παράρτημα αφορούν κυρίως κανονιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες και δραστηριότητες επικοινωνίας, πληροφόρησης και συντονισμού, καθώς και τις εσωτερικές διοικητικές διαδικασίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2011- P7 TA-PROV(2013)0122.

³ COM(2013) 334 τελικό.

πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και υποδεικνύει πού μπορούν να βρεθούν τα πλήρη κείμενα όλων των εκθέσεων αξιολόγησης ώστε να έχει πρόσβαση σε αυτά το Κοινοβούλιο.

Για το επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή επεξεργάζεται ένα ισχυρότερο και περισσότερο συνεκτικό πλαίσιο για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ. Οι προτάσεις της Επιτροπής για την επόμενη σειρά προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 εστιάζουν στην απλούστευση, ώστε να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η υλοποίηση των προγραμμάτων, να βελτιωθεί η παρακολούθηση της προόδου (ώστε να διασφαλιστεί καλύτερος εντοπισμός των καθυστερήσεων ή δυσκολιών και ταχύτερη ανάληψη δράσης για αποκατάσταση των προβλημάτων) και να βελτιωθεί η αξιολόγηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις.

Μεταξύ των βασικών στοιχείων αυτού του πλαισίου περιλαμβάνονται: μια σειρά βασικών στόχων προς επίτευξη από τα προγράμματα, με κατάλληλες συνδέσεις προς τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: σειρές ισχυρών δεικτών που παρέχουν τη βάση για σαφέστερη υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων που αναλήφθηκαν· και αυστηρές ρυθμίσεις για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ώστε να υπάρχουν έγκαιρα διαθέσιμα τα απαραίτητα στοιχεία και απόψεις για τη βελτίωση της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τα αποτελέσματα και τις επιδόσεις.

Οι πληροφορίες και οι αξιολογήσεις που θα είναι σε θέση να παρέχει η Επιτροπή ανά έτος στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της και στο σύνολο των εκθέσεων που υποβάλλονται για το επόμενο ΠΔΠ θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από τη διατήρηση αυτών των βασικών στοιχείων στα νομικά μέσα προς έγκριση από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τη στήριξη της νέας σειράς χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Στην έκθεσή της για το επόμενο έτος, η Επιτροπή θα περιγράψει το πλαίσιο για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις έως τη λήξη του επόμενου ΠΔΠ, όπως απορρέει από το συν-νομοθετικό έργο επί των νομικών πράξεων για την επόμενη γενιά προγραμμάτων. Θα περιλαμβάνει τους βασικούς στόχους των προγραμμάτων, τους βασικούς δείκτες, τις ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, καθώς και τον χρονικό προγραμματισμό και το περιεχόμενο των αξιολογήσεων. Θα υποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η ετήσια υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο κατά τα πρώτα στάδια της υλοποίησης του επόμενου ΠΔΠ θα συνοδεύεται από διαρκείς εργασίες για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των επιδόσεων των τρεχόντων προγραμμάτων. Θα υποδεικνύει τη χρονική στιγμή κατά την οποία θα έχουν ολοκληρωθεί οι βασικές αξιολογήσεις των επιδόσεων του τρέχοντος προγράμματος, καθώς και τη χρονική στιγμή και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να γίνεται η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις για το επόμενο πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των συνεισφορών της Επιτροπής και των κρατών μελών για τα προγράμματα επιμερισμένης διαχείρισης.

Τέλος, στο πλαίσιο του θεματολογίου για την έξυπνη νομοθεσία, η Επιτροπή επανεξετάζει επίσης την πολιτική της στον τομέα της αξιολόγησης. Εντός του τρέχοντος έτους θα πραγματοποιήσει δημόσια διαβούλευση με σκοπό τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από αυτήν να εγκριθούν προς το τέλος του έτους. Τα αποτελέσματα αναμένεται να συνεισφέρουν περαιτέρω στη βελτίωση της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και την προστιθέμενη αξία των δράσεων της ΕΕ με αντίκτυπο στην οικονομία και την κοινωνία.

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΤΟΜΕΑΣ 1Α - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Πολιτική για τις επιχειρήσεις και τη βιομηχανία

Το 2012 η μακροοικονομική κατάσταση απαιτούσε εντονότερες προσπάθειες για την τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Λόγω της οικονομικής ύφεσης, οι στόχοι της ΕΕ για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθούν. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκε συνολική βελτίωση ως προς τις επιδόσεις στον τομέα της καινοτομίας, συνεχιζόμενη σύγκλιση και καλύτερα αποτελέσματα μόχλευσης, τα οποία υπολογίζονται με βάση την πρόσθετη καινοτομία ως αποτέλεσμα της στήριξης της ΕΕ και ιδίως της στήριξης που παρέχεται στις ΜΜΕ.

Το 2012, τα βασικότερα προγράμματα δαπανών στον τομέα της πολιτικής για τις επιχειρήσεις και τη βιομηχανία ήταν τα ακόλουθα: (i) τα ερευνητικά προγράμματα «Διάστημα», «Ασφάλεια» και «Galileo» που εντάσσονται στο έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη (ΠΠ7, 600 εκατ. ευρώ)· (ii) το πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία (ΠΕΚ) ως μέρος του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΑΚ: 335 εκατ. ευρώ)· (iii) τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής πλοήγησης (Galileo και EGNOS, 169 εκατ. ευρώ) και (iv) το πρόγραμμα για την παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (Global Monitoring for Environment and Security, GMES-Copernicus, 40 εκατ. ευρώ)⁴.

Όσον αφορά το ΠΠ7, η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα «Διάστημα» του 2012 οδήγησε στην επιλογή 49 ερευνητικών έργων προς χρηματοδότηση, τα οποία καλύπτουν δραστηριότητες όπως η αλλαγή του κλίματος και η ανάπτυξη τεχνολογιών κρίσιμης σημασίας για το διάστημα. Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ΠΠ7 για το πρόγραμμα «Ασφάλεια» περιλαμβάνει 54 θεματικούς τομείς που καλύπτουν δράσεις όπως η καταπολέμηση πυρκαγιών μεγάλης κλίμακας και η ταχεία διάσωση θυμάτων. Με τη συμμετοχή των ΜΜΕ να υπερβαίνει το 21%, η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας υπερβαίνει κατά πολύ τον στόχο του 15% που έχει οριστεί για το σύνολο του ΠΠ7.

Το πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία (ΠΕΚ) σχεδιάστηκε με σκοπό να ανταποκριθεί άμεσα και έμπρακτα στις βασικές ανάγκες των ΜΜΕ. Τα ειδικά χρηματοδοτικά μέσα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος –ο μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ και ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ– αποδείχθηκαν ιδιαίτερα αποτελεσματικά για την κάλυψη των αναγκών των ΜΜΕ για χρηματοδότηση, που σε αντίθετη περίπτωση δεν θα είχαν καλυφθεί. Έχει παρασχεθεί στήριξη για κεφαλαιακές επενδύσεις σε περισσότερες από 250 καινοτόμες και υψηλής ανάπτυξης ΜΜΕ και περισσότερες από 200.000 ΜΜΕ επωφελήθηκαν από τον μηχανισμό δανειακής εγγύησης. Τα εν λόγω μέσα δημιουργούν θετικό αποτέλεσμα μόχλευσης που ανέρχεται σε 1 προς 29 για τις δανειακές εγγυήσεις και σε 1 προς 5 για το επιχειρηματικό κεφάλαιο, κάτι που σημαίνει ότι για κάθε ευρώ δημοσίων κεφαλαίων που δαπανάται δημιουργείται πολύ υψηλότερη αξία στην πραγματική οικονομία.

⁴ Όλα τα αριθμητικά στοιχεία που περιέχονται στην έκθεση και αντιστοιχούν σε δαπάνες για προγράμματα αφορούν το 2012.

Η τελική αξιολόγηση του ΠΕΚ επιβεβαίωσε ότι ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις ανάγκες των ΜΜΕ και ότι είχε θετικό αντίκτυπο στη σύσταση και ανάπτυξη των ΜΜΕ, όσον αφορά τη μόχλευση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων οικολογικής καινοτομίας. Επιπλέον, δύο αξιολογήσεις⁵ που ολοκληρώθηκαν το 2012 προετοίμασαν το έδαφος για πρωτοβουλίες σχετικές με την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, οι οποίες σχεδιάζονται για το 2013. Οι εν λόγω αξιολογήσεις παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τρόπους πρόσβασης σε δημόσια χρηματοδότηση ύψους άνω των 50 δισεκατ. ευρώ στα κράτη μέλη και εξέτασαν τρόπους διευκόλυνσης της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σχετικά με πολιτικές και προγράμματα στήριξης σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι αξιολογήσεις περιείχαν επίσης υποδείξεις σχετικά με τον δέοντα τρόπο σχεδιασμού των μέτρων στήριξης ώστε να προσελκύονται επενδύσεις από «επιχειρηματικούς αγγέλους», που συνιστούν σημαντική πηγή χρηματοδότησης σε πολλές χώρες. Επίσης δόθηκε συνέχεια στα αποτελέσματα του εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής του 2011 για την ενίσχυση της παρακολούθησης των επιδόσεων του προγράμματος στο μέλλον. Για τον σκοπό αυτό, αναπτύσσεται σειρά κατάλληλων δεικτών για την παρακολούθηση του προγράμματος COSME, το οποίο θα διαδεχθεί το ΠΕΚ⁶.

Οι στόχοι των προγραμμάτων για το Galileo και το EGNOS που είχαν οριστεί για το 2012 επετεύχθησαν. Η εκτόξευση δύο νέων δορυφόρων τον Οκτώβριο του 2012 στέφθηκε με επιτυχία και η εγκατάσταση των υπέργειων υποδομών για τη φάση επικύρωσης του προγράμματος επετεύχθη. Με τον τρόπο αυτό ολοκληρώθηκε η πρώτη τετράδα δορυφόρων μεταξύ των 30 που θα αποτελέσουν τον μελλοντικό αστερισμό του Galileo. Όσο για το EGNOS, μια τρίτη υπηρεσία (η εμπορική υπηρεσία παροχής δεδομένων – EGNOS Data Access Service, EDAS) τέθηκε επισήμως σε λειτουργία τον Ιούλιο του 2012, συμπληρώνοντας τις ήδη διαθέσιμες υπηρεσίες «Ασφάλεια της ζωής» (Safety of Life, SoL) και «Ανοιχτές υπηρεσίες» (Open Services).

Όσον αφορά την πρόοδο του GMES-Copernicus, τέθηκαν σε λειτουργία δύο από τις έξι υπηρεσίες παρακολούθησης ξηράς και διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων. Όσον αφορά την παρακολούθηση ξηράς, το GMES έχει αρχίσει να παρέχει μοναδικά προϊόντα δεδομένων, για τα οποία υφίσταται ήδη εμφανής ζήτηση από φορείς χάραξης πολιτικής και οργανισμούς της ΕΕ, με το πρόσθετο όφελος ότι παρέχονται πλήρως συγκρίσιμα δεδομένα για όλα τα κράτη μέλη. Τα δεδομένα του GMES χρησιμοποιήθηκαν επιτυχώς για την αντιμετώπιση καταστροφών, για παράδειγμα παρέχοντας υπηρεσίες διάσωσης στην περίπτωση ναυαγίου στην Ιταλία, καθώς και σε περιπτώσεις σεισμών και για την καταπολέμηση δασικών πυρκαγιών. Η ενδιάμεση αξιολόγηση των αρχικών επιχειρήσεων του GMES διαπιστώνει ότι η επιχειρησιακή λειτουργία βρίσκεται στη σωστή πορεία για την επίτευξη του στόχου ανάπτυξης δύο πλήρως επιχειρησιακών υπηρεσιών εντός της τριετούς προθεσμίας που έχει τεθεί. Έχει προταθεί να συνεχιστεί και να επεκταθεί η λειτουργία του GMES μέσω του προγράμματος Copernicus για την περίοδο 2014-2020.

Πολιτική στον τομέα της κινητικότητας και των μεταφορών

Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις, η χρηματοδότηση της ΕΕ συνέβαλε στην πρόοδο που συντελέστηκε ως προς τον εκσυγχρονισμό των υποδομών μεταφορών της Ευρώπης (π.χ. εφαρμογή των σχεδίων προτεραιότητας, θέσπιση εργαλείων έξυπνης κινητικότητας, όπως το

⁵ Evaluation of Member State Policies to Facilitate Access to Finance for SME (Αξιολόγηση των πολιτικών των κρατών μελών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση) και Evaluation of the EU Business Angels Markets and Policies (Αξιολόγηση των αγορών και των πολιτικών της ΕΕ σχετικά με τους επιχειρηματικούς αγγέλους)

⁶ Πρόταση COM(2011)834

Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας και η μείωση του αριθμού των θανατηφόρων τροχαίων δυστυχημάτων)⁷. Εντούτοις, οι αξιολογήσεις κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων για μια αποδοτική εσωτερική αγορά μεταφορών, με βάση για παράδειγμα τις τιμές για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς και για τη διασφάλιση της μετάβασης σε μεταφορές χαμηλών εκπομπών άνθρακα και έξυπνες μεταφορές που συμβάλλουν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Οι πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής που αποσκοπούν στην περαιτέρω ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών και στην προώθηση εναλλακτικών επιλογών καθαρών καυσίμων συνιστούν βήματα προς την κατεύθυνση αυτή.

Οι δαπάνες στον τομέα της κινητικότητας και των μεταφορών αφορούν κυρίως: περαιτέρω ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)· τα προγράμματα Marco Polo για την αποσυμφόρηση των οδικών εμπορευματικών μεταφορών και τη μείωση της ρύπανσης μέσω της μετάβασης σε άλλους τρόπους μεταφοράς· στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας μέσω προγραμμάτων πλαισίων για την έρευνα· καθώς και υποστηρικτικές δράσεις για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα των μεταφορών και τα δικαιώματα των επιβατών. Το 2012 ο συνολικός προϋπολογισμός ανήλθε σε 1,07 δισεκατ. ευρώ, τα οποία έτυχαν κυρίως έμμεσης κεντρικής διαχείρισης (81%) από τον Εκτελεστικό Οργανισμό του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ ΕΟ) και από τον Εκτελεστικό Οργανισμό για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΕΟΑΚ). Τον Νοέμβριο του 2012 η Επιτροπή δημοσίευσε ευρεία πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα υποδομών στον τομέα των μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) συνολικού ύψους 1,278 δισεκατ. ευρώ. Η εν λόγω πρόσκληση θα καλύψει επίσης τη μετάβαση στο προσεχές νέο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών ΔΕΔ-Μ και της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» στο επόμενο ΠΔΠ για το διάστημα 2014-2020.

Το 2012 εκπονήθηκε ενδιάμεση αξιολόγηση του Εκτελεστικού Οργανισμού του ΔΕΔ-Μ (ΔΕΔ-Μ ΕΟ), σύμφωνα με την οποία ο Οργανισμός είχε επιτύχει τους γενικούς στόχους και τους ειδικούς ετήσιους στόχους του. Η διαχείριση των έργων ΔΕΔ-Μ από τον Οργανισμό επιβεβαιώθηκε ως η πλέον οικονομικά αποδοτική λύση. Από την ανάλυση κόστους-οφέλους προκύπτει ότι η εξοικονόμηση δαπανών χάρη στην επιλογή ανάθεσης της διαχείρισης στον Εκτελεστικό Οργανισμό υπολογίζεται σε 8,66 εκατ. ευρώ καθαρή παρούσα αξία το 2012. Εντούτοις, ο ΔΕΔ-Μ ΕΟ αναγνωρίζει ότι υπάρχουν ακόμη τομείς που χρήζουν βελτίωσης, για παράδειγμα η πρόβλεψη των ροών κυκλοφορίας, η αξιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των υποδομών μεταφορών και η μηχανική κόστους.

Πολιτική στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης

Οι βασικοί στόχοι της πολιτικής στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης παρατίθενται στο Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη, το οποίο αποτελεί μία από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και αποσκοπεί στο να παράσχει τη δυνατότητα στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρώπης να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ψηφιακές τεχνολογίες. Το εν λόγω θεματολόγιο περιλαμβάνει 13 ειδικούς στόχους που πλαισιώνουν τις επιδιωκόμενες αλλαγές, όπως πλήρης ευρυζωνική κάλυψη της ΕΕ έως το 2013· τουλάχιστον μία ηλεκτρονική αγορά από το 50% του πληθυσμού έως το 2015· και μείωση των διαφορών μεταξύ των τιμολογίων περιαγωγής και των εθνικών

⁷ Βλέπε την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Κινητικότητας και Μεταφορών (MOVE) στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/>

τιμολογίων ώστε να φτάσουν σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο έως το 2015. Η πρόοδος ως προς την επίτευξη των εν λόγω στόχων παρακολουθείται σε ετήσια βάση μέσω του Πίνακα Αποτελεσμάτων για το Ψηφιακό Θεματολόγιο⁸.

Τον Δεκέμβριο του 2012 παρουσιάστηκε αξιολόγηση του θεματολογίου, σύμφωνα με την οποία το θεματολόγιο βρίσκεται στη σωστή πορεία για την επίτευξη της πλειονότητας των στόχων του. Για παράδειγμα, τα στοιχεία για το 2012 δείχνουν ότι ο στόχος της ευρυζωνικής κάλυψης σε ποσοστό 100% έως το 2013 επετεύχθη (ενώ το 96% του πληθυσμού της ΕΕ καλύπτεται από σταθερή ευρυζωνική σύνδεση, το υπόλοιπο ποσοστό καλύπτεται από τη βελτίωση των δορυφορικών συνδέσεων) και ότι το ποσοστό του πληθυσμού που πραγματοποιεί αγορές αγαθών ή υπηρεσιών στο διαδίκτυο έχει αυξηθεί σε 45%, και ακολουθεί πορεία που θα οδηγήσει σε επίτευξη του στόχου του 50% έως το 2015. Επιπλέον, έως τα τέλη του 2012, οι χρεώσεις περιαγωγής μειώθηκαν κατά τουλάχιστον 10%, ωστόσο εξακολουθούν να θεωρούνται πολύ υψηλότερες από τις εγχώριες χρεώσεις για τα φωνητικά μηνύματα, τα γραπτά μηνύματα και την αποστολή δεδομένων. Ωστόσο, δείχνουν επίσης βραδύ ρυθμό ανάπτυξης του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου, βραδύ ρυθμό αξιοποίησης των ευρυζωνικών δικτύων υψηλής ταχύτητας και ότι απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση ή την εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση τους. Η αξιολόγηση είχε επίσης ως αποτέλεσμα τη διατύπωση νέων ψηφιακών προτεραιοτήτων για την περίοδο 2013-2014, όπως η δημιουργία σταθερότερου κανονιστικού περιβάλλοντος για την ευρυζωνικότητα και η επίτευξη της διάδοσης του υπολογιστικού νέφους μέσω της αγοραστικής δύναμης του δημόσιου τομέα.

Στο πλαίσιο του ΠΠ7 προβλέπονται λειτουργικές δαπάνες ύψους 1,6 δισεκατ. ευρώ για δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των κοινών τεχνολογικών πρωτοβουλιών, των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΑΚ και άλλων σχετικών δραστηριοτήτων.

Το 2012 στη μελέτη για τον αντίκτυπο των μέτρων του έκτου προγράμματος πλαισίου (ΠΠ6) στις τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας (ΤΚΠ) επισημάνθηκε η θετική αξία της εξερεύνησης νέων επιστημονικών/τεχνολογικών πεδίων, της ενίσχυσης της ερευνητικής συνεργασίας και της αύξησης των ικανοτήτων και της εμπειρογνομosύνης του προσωπικού. Μέρος του προγράμματος βασιζόταν σε συγκεκριμένες βιομηχανικές προτεραιότητες και κατόρθωσε να δημιουργήσει δομές δικτύωσης με άξονα μείζονες παράγοντες της βιομηχανίας, με πρωταρχικό στόχο την αποτελεσματική ανταπόκριση σε συγκεκριμένες τεχνολογικές/επιστημονικές προκλήσεις. Σε ορισμένους τομείς (όπως για παράδειγμα τα εξαρτήματα και τα μικροσυστήματα), στα έργα ενσωματώθηκαν βασικοί παράγοντες από διαφορετικά σημεία της αξιακής αλυσίδας, δημιουργώντας μεσοπρόθεσμα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και μεγαλύτερο και ευρύτερο αντίκτυπο στην καινοτομία.

Οι δραστηριότητες του προγράμματος που εστίαζαν σε περισσότερο μακροπρόθεσμους επιστημονικούς στόχους κρίθηκαν επιτυχείς ως προς τη δημιουργία δομών δικτύωσης με επίκεντρο πανεπιστήμια και κέντρα ερευνών. Αυτό ισχύει στην περίπτωση των δικτύων που δημιουργήθηκαν για παράδειγμα στον τομέα «Τεχνολογίες της γνώσης και τεχνολογίες διεπαφών» ή «Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες». Στο πλαίσιο της μελέτης διαπιστώθηκε επίσης ότι το ΠΠ6-ΤΚΠ είχε θετική επίδραση σε μεγάλο ποσοστό του εργατικού δυναμικού στην ΕΕ στον τομέα της Ε&Α για τις ΤΠΕ και παρήγαγε σημαντικά δευτερογενή οφέλη που θεωρείται ότι σε μεγάλο βαθμό υπερβαίνουν τα άμεσα οφέλη που

⁸ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>.

άντλησαν οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα. Σημαντικός όγκος γνώσεων που παρήχθη στο πλαίσιο του ΠΠ6-ΤΚΠ δημοσιεύθηκε σε έγκυρες επιστημονικές και τεχνικές επιθεωρήσεις και παρουσιάστηκε σε υψηλού επιπέδου συνέδρια και εκθέσεις.

Στην ενδιάμεση αξιολόγηση της σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για το διαδίκτυο του μέλλοντος (ΣΔΙΤ-ΔΜ) στο ΠΠ7 επιβεβαιώθηκε η αποτελεσματικότητα και η καταλληλότητα του εν λόγω μέσου και προτάθηκε η περαιτέρω ενίσχυση της δέσμευσης της δημόσιας διοίκησης και της βιομηχανίας. Άλλες μελέτες σχετικές με αξιολογήσεις⁹ επιβεβαίωσαν την ενωσιακή προστιθέμενη αξία της ενίσχυσης της συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων παραγόντων στην αξιακή αλυσίδα των βιομηχανικών κλάδων, συνεισφέροντας για παράδειγμα στην ικανότητα της βιομηχανίας εξαρτημάτων να αξιοποιεί ευκαιρίες σε ανώτερα τμήματα της αξιακής αλυσίδας. Οι προμηθευτές ενσωματωμένων συστημάτων θα πρέπει επίσης να προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δυνατότητες που παρέχονται από την αύξηση των επιδόσεων και της λειτουργικότητας των εξαρτημάτων.

Όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η μελέτη αξιολόγησης του Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC-Body of European Regulators for Electronic Communications) και της Υπηρεσίας του BEREC, που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, έκρινε ότι η δομή είναι κατάλληλη, αποδοτική και αποτελεσματική. Ωστόσο, στο πλαίσιο της αξιολόγησης προτάθηκαν επίσης βελτιώσεις στη διακυβέρνηση και τη λογοδοσία (για παράδειγμα όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και την τακτική επανεξέταση του προγράμματος εργασίας της και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται).

Όσον αφορά την επίδραση των αξιολογήσεων στη διαδικασία χάραξης πολιτικών, οι αξιολογήσεις οδήγησαν σε εκ νέου εστίαση στις ΜΜΕ ως μοχλών καινοτομίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Η μελέτη σχετικά με την υλοποίηση του Ψηφιακού Θεματολογίου συνέδραμε επίσης στη διαμόρφωση του πλαισίου επανεξέτασης του Ψηφιακού Θεματολογίου, με παροχή στοιχείων και συνεισφορών από τα κράτη μέλη. Μέσω της αξιολόγησης της συμβατότητας και εφαρμοσιμότητας των μεθοδολογιών μέτρησης του ενεργειακού αποτυπώματος και του αποτυπώματος άνθρακα του τομέα ΤΠΕ εντοπίστηκαν κενά στις βασικές μεθοδολογίες, τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί η συμβατότητα στο μέλλον. Η ΣΔΙΤ-ΔΜ χρησίμευσε επίσης ως βασικό σημείο αναφοράς κατά τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών για συμβατικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Ένα παράδειγμα πιθανών τροποποιήσεων στη διαχείριση των προγραμμάτων ήταν η σύσταση για θέσπιση μιας μονοαπευθυντικής επιχειρησιακής μονάδας για τις κοινές επιχειρήσεις ENIAC και ARTEMIS, τροποποίηση την οποία η Επιτροπή συμπεριέλαβε στην πρότασή της για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

Ενεργειακή πολιτική

⁹ Μελέτη για τον μελλοντικό αντίκτυπο των κοινών τεχνολογικών πρωτοβουλιών ARTEMIS (Η ένωση βιομηχανιών ARTEMIS αποτελεί την ευρωπαϊκή ένωση παραγόντων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ενσωματωμένων συστημάτων πληροφορικής. Εκπροσωπεί την ερευνητική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας, των πανεπιστημίων και των ερευνητικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της κοινής επιχείρησης ARTEMIS) και ENIAC (Η κοινή επιχείρηση ENIAC αποτελεί σύμπραξη ιδιωτικού-δημόσιου τομέα που εστιάζει στη ναυπηγική, η οποία φέρνει σε επαφή κράτη μέλη/συνδεδεμένα μέλη στο ENIAC, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ένωση AENEAS, η οποία εκπροσωπεί ευρωπαϊκούς φορείς στον τομέα έρευνας και ανάπτυξης στο συγκεκριμένο πεδίο).

Οι προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που αφορούν την ανταγωνιστικότητα, τη βιωσιμότητα και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ), τα προγράμματα παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων, το πρόγραμμα «Ευφυής Ενέργεια-Ευρώπη», την έρευνα και καινοτομία μέσω του ΠΠ7, τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας (ΔΕΔ-Ε), καθώς και από δράσεις στήριξης της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής και της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Το 2012, ο προϋπολογισμός για τα εν λόγω προγράμματα ανήλθε σε αναλήψεις υποχρεώσεων που αντιστοιχούσαν σε 607 εκατ. ευρώ, με ποσοστό εκτέλεσης 99,9%, που τελούσαν κυρίως υπό άμεση κεντρική διαχείριση (59%) αλλά και, δευτερευόντως, υπό έμμεση κεντρική διαχείριση (27%).

Σημαντικά κονδύλια χορηγήθηκαν σε διάφορα έργα μέσω του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος Ανάκαμψης (ΕΕΠΑ) για την τόνωση των επενδύσεων. Η υλοποίηση και των 43 έργων υποδομών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας με συνεισφορά της ΕΕ ύψους 2,27 δισεκατ. ευρώ συνεχίστηκε και το 2012. Έως τα τέλη του 2012 είχαν ολοκληρωθεί επτά ακόμα έργα. Επί του παρόντος υλοποιούνται πέντε από τα έξι έργα επίδειξης για δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα (ΔΑΑ), ενώ μόλις ένα έχει διακοπεί, παρά τις δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδότηση και τα κανονιστικά προβλήματα. Έως τα τέλη του 2012 είχε καταβληθεί συνεισφορά της ΕΕ ύψους 203 εκατ. ευρώ, από ένα σύνολο 565 εκατ. ευρώ, σε εννέα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας.

Η παροχή στήριξης σε έργα που προάγουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση μέσω του προγράμματος «Ευφυής Ενέργεια-Ευρώπη II» (ΕΕΕ II) συνεχίστηκε επίσης. Το 2012, το πρόγραμμα ΕΕΕ II συνέβαλε στην παραγωγή 48.580 τόνων ισοδύναμου πετρελαίου (ΤΙΠ) σε παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, 90.350 ΤΙΠ σε εξοικονόμηση ενέργειας και 517.000 ΤΙΠ σε μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Επενδύσεις σε βιώσιμη ενέργεια ύψους 1.636 εκατ. ευρώ οφείλονται στο πρόγραμμα ΕΕΕ με τον συνολικό προϋπολογισμό του να ανέρχεται σε 731 εκατ. ευρώ, γεγονός που επιβεβαιώνει ένα αξιολογικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

Η υλοποίηση του ΕΕΕ II έχει ανατεθεί στον Εκτελεστικό Οργανισμό για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΕΟΑΚ). Η διαδικασία επίβλεψης του ΕΟΑΚ σημείωσε βελτίωση το 2012, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης των τριμηνιαίων δεικτών επιδόσεων. Το ΕΕΕ χρηματοδότησε τρία έργα («συντονισμένες δράσεις»), δίνοντας τη δυνατότητα στους εθνικούς φορείς υλοποίησης των κρατών μελών να συναντώνται τακτικά και να ανταλλάσσουν εμπειρίες σχετικά με τη μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των ενεργειακών υπηρεσιών.

Το πρόγραμμα εργασίας ΔΕΔ-Ε του 2012 υλοποιήθηκε επιτυχώς. Κατά τη διάρκεια του έτους οι αναλήψεις υποχρεώσεων για 19 έργα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου ανήλθαν σε 21 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με την εκ των υστέρων αξιολόγηση πέντε έργων που χρηματοδοτήθηκαν από τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, τα έργα εκπλήρωσαν τους στόχους τους επιτυχώς, καθώς αύξησαν την ενεργειακή ισχύ στις διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης, συνέβαλαν στην ενοποίηση των αγορών ενέργειας εντός της ΕΕ και παρείχαν τη δυνατότητα μεταφοράς της ενέργειας από τοποθεσίες με χαμηλό κόστος παραγωγής στους τόπους όπου βρίσκονται οι καταναλωτές. Αυτές οι δραστηριότητες ενοποίησης αναγνωρίστηκαν ως γενικότερη συμβολή στην ανταγωνιστικότερη τιμολόγηση της ενέργειας, τόσο στην αγορά

χονδρικής όσο και στην αγορά λιανικής, γεγονός που μπορεί να συμβάλει στη μείωση του συνολικού κόστους της ενέργειας.

Η Επιτροπή έδωσε συνέχεια σε αυτές τις αξιολογήσεις μέσω της νέας νομοθεσίας στον τομέα των ενεργειακών υποδομών, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 15 Μαΐου 2013. Η νέα νομοθεσία προβαίνει σε αναθεώρηση των ισχυουσών κατευθυντήριων γραμμών ΔΕΔ-Ε, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής εκθέσεων επί των έργων. Δεδομένου ότι, βάσει της αξιολόγησης, μία από τις σημαντικότερες αιτίες καθυστέρησης της ανάπτυξης έργων υποδομών είναι η χορήγηση αδειών, η νέα νομοθεσία περιλαμβάνει διάταξη για διαδικασίες επίσπευσης της χορήγησης αδειών.

Το 2012 δημοσιεύθηκε ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τη χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ για τον παροπλισμό πυρηνικών σταθμών στη Βουλγαρία, τη Λιθουανία και τη Σλοβακία, η οποία συνιστούσε να διενεργηθεί λεπτομερής αξιολόγηση των αναγκών, ανάλυση των διαθέσιμων πόρων και των αναμενόμενων οφελών και εκπόνηση περισσότερο ουσιαστικών δεικτών επιδόσεων, πριν από την πραγματοποίηση περαιτέρω δαπανών. Οι συστάσεις αυτές έχουν ληφθεί υπόψη στην πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με στήριξη της Ένωσης για τα προγράμματα συνδρομής στον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων στη Βουλγαρία, τη Λιθουανία και τη Σλοβακία¹⁰.

Πολιτική στον τομέα της έρευνας

Το σημαντικότερο μέσο χρηματοδότησης για την εφαρμογή από την Επιτροπή, στο πλαίσιο της πολιτικής της για την έρευνα και την καινοτομία, της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας» στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι το ΠΠ7, με συνολικό προϋπολογισμό 8,8 δισεκατ. ευρώ.

Εντός του 2012 ολοκληρώθηκαν 53 διαδικασίες πρόσκλησης υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ΠΠ7. Συνολικά 17.374 επιλέξιμες προτάσεις εξετάστηκαν από ομοτίμους, εκ των οποίων οι 3.089 έγιναν δεκτές για χρηματοδότηση, με ποσοστό επιτυχίας 17,78% επί του συνόλου των προτάσεων. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το συνολικό ποσοστό επιτυχίας της υλοποίησης του ΠΠ7 για το διάστημα 2007-2012 (19%).

Στο σύνολο των επιλέξιμων προτάσεων συμμετείχαν συνολικά 70.059 αιτούντες, με συνολική αιτούμενη συνεισφορά της ΕΕ ύψους 30,78 δισεκατ. ευρώ, εκ των οποίων 14.821 αιτούντες έγιναν δεκτοί για χρηματοδότηση με συνολική συνεισφορά της ΕΕ ύψους 4,98 δισεκατ. ευρώ. Το συνολικό ποσοστό επιτυχίας ήταν ελαφρώς άνω του 21% ως προς τον αριθμό των αιτούντων, ποσοστό που πλησιάζει τον μέσο όρο για την υλοποίηση του ΠΠ7 κατά την περίοδο 2007-2012.

Ικανοποιητικά αποτελέσματα έχουν επίσης επιτευχθεί όσον αφορά τον υποχρεωτικό στόχο για χορήγηση του 15% του προϋπολογισμού του προγράμματος «Συνεργασία» σε ΜΜΕ, καθώς το 2012 πάνω από το 16% του εν λόγω προϋπολογισμού χορηγήθηκε σε ΜΜΕ.

Έως τον Μάρτιο του 2013 υπογράφηκαν περισσότερες από 13.000 συμφωνίες επιχορήγησης στο πλαίσιο του ΠΠ7¹¹. Ολοκληρώθηκαν περισσότερα από 2.800 έργα, το 98% των οποίων ανταποκρίθηκε στους αρχικούς στόχους. Βάσει των τελικών εκθέσεων, τα ολοκληρωμένα

¹⁰ (COM(2011)783).

¹¹ Για έργα υπό τη διαχείριση της ΓΔ RTD και του Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας (EOE).

έργα οδήγησαν το καθένα σε 4,5 δημοσιεύσεις κατά μέσο όρο ενώ καταγράφηκαν συνολικά 531 δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Έως τα τέλη του 2012, 76 δικαιούχοι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ) τιμήθηκαν με διεθνή βραβεία υψηλού κύρους (από 36 έως τα τέλη του 2011), μεταξύ των οποίων πέντε τιμήθηκαν με το βραβείο Νόμπελ και τρεις με το βραβείο Fields. Κατά την ίδια χρονική περίοδο, εντοπίστηκαν περισσότερα από 7.900 άρθρα σε επιστημονικές επιθεωρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση από ομοτίμους, στα οποία αναγνωριζόταν η χρηματοδότηση του ΕΣΕ, αριθμός αυξημένος σε σύγκριση με τα 3.396 άρθρα που είχαν δημοσιευθεί έως τα τέλη του 2011.

Το 2012, η ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας (RTD) δημοσίευσε την πρώτη ετήσια έκθεσή της σχετικά με δραστηριότητες αξιολόγησης προγραμμάτων το 2011 δρομολογώντας μια διαδικασία υποβολής ετήσιων εκθέσεων παράλληλα με τις ετήσιες εκθέσεις παρακολούθησης. Το 2012 ολοκληρώθηκαν 19 μελέτες και εκθέσεις αξιολόγησης, καλύπτοντας κατά κύριο λόγο δραστηριότητες στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος «Ικανότητες», με σκοπό να τροφοδοτήσουν τη συνολική εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΠΠ7 που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2015.

Εκπαιδευτική πολιτική

Το 2012 υλοποιήθηκαν εντός χρονοδιαγράμματος προγράμματα σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, τα οποία βρίσκονται σε πορεία επίτευξης των στόχων τους¹². Ειδικότερα, για το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης (ΠΔΒΜ) αναλήφθηκαν υποχρεώσεις ύψους 1,1 δισεκατ. ευρώ (αύξηση 8% σε σύγκριση με το 2011). Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, συμπεριλαμβανομένης της οριζόντιας συνιστώσας του (για παράδειγμα οι δράσεις Jean Monnet), με εστίαση στη μαθησιακή κινητικότητα εντός της ΕΕ μαθητών (Comenius και Leonardo da Vinci), σπουδαστών (Erasmus), ενηλίκων (Grundtvig) ή διδακτικού προσωπικού.

Τα διαθέσιμα στοιχεία για το 2012 σχετικά με τις επιδόσεις καταγράφουν πρόοδο σε όλους τους δείκτες που συνδέονται με τους πρωταρχικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κοινοποιημένα αποτελέσματα, παρατηρείται τάση προσέγγισης του στόχου του 40% των αποφοίτων ανώτερης εκπαίδευσης (2010: 33,5%· 2011: 34,6% και 2012: 35,8%). Παρομοίως, τα πλέον πρόσφατα αποτελέσματα όσον αφορά τον πρωταρχικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο κάτω του 10% εμφανίζουν θετική τάση (2010: 14,1%· 2011: 13,5% και 2012: 12,8%). Αντιθέτως, το 2012, όπως και το 2011, δύο καίριες διαστάσεις της πολιτικής αυτής, η απασχολησιμότητα και η οικονομική κατάσταση των νέων, κατέγραψαν αμφότερες επιδείνωση και, επιπλέον, το 2012 σημειώθηκε οπισθοδρόμηση όσον αφορά τα επιτεύγματα στον τομέα των βασικών δεξιοτήτων και της γνώσης ξένων γλωσσών.

Σημειώθηκε και πάλι συνολική ανοδική τάση στη ζήτηση για κινητικότητα το 2012 για όλα τα επιμέρους προγράμματα, καθώς και για αποκεντρωμένη συνεργασία. Από την έναρξη του προγράμματος Erasmus περισσότεροι από 2,5 εκατομμύρια σπουδαστές έχουν επωφεληθεί από αυτό. Σύμφωνα με έρευνες, το 97% των πρώην σπουδαστών Erasmus θεωρούν τη φοίτησή τους στο εξωτερικό πλεονέκτημα για την αγορά εργασίας. Για τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie, που αποτελούν μέρος του προγράμματος «Άνθρωποι» στο πλαίσιο του ΠΠ7, αναλήφθηκαν υποχρεώσεις ύψους 0,9 δισεκατ. ευρώ (αύξηση κατά 19% σε σύγκριση

¹² Βλέπε την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός (EAC) στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/>

με το 2011). Από το 2007 και εξής οι έχει παρασχεθεί στήριξη σε περίπου 44.500 ερευνητές (11.100 το 2012) 130 διαφορετικών εθνικοτήτων που εργάζονται σε περισσότερες από 75 χώρες. Ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των χρηματοδοτούμενων ερευνητικών έργων ασχολούνται άμεσα με τις μείζονες κοινωνιακές προκλήσεις, όπως ορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» (όπως π.χ. η αλλαγή του κλίματος). Σύμφωνα με τους στόχους, διατηρήθηκε το συγκριτικά υψηλό ποσοστό συμμετοχής γυναικών (36,5%), και η συμμετοχή των ιδιωτικών επιχειρήσεων ως οργανισμών υποδοχής (24%) υπερέβη τον στόχο του 20%. Το 2012 εκτιμάται ότι το 79% των υποτρόφων βρήκαν θέση απασχόλησης δύο έτη μετά την υποτροφία τους. Λόγω των δημοσιονομικών περικοπών στις ΗΠΑ και στον Καναδά από το 2011, τα διμερή προγράμματα της ΕΕ με αυτές τις χώρες δεν υλοποιούνται πλέον.

Εντός του 2012 δημοσιεύθηκαν δύο ενδιάμεσες αξιολογήσεις: μία σχετικά με το πρόγραμμα δαπανών για τη διεθνή κινητικότητα των μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών – Erasmus Mundus II (EM II)– για την περίοδο 2009-2011, και μία σχετικά με το πρόγραμμα δαπανών για τη διεθνή κινητικότητα των ερευνητών –COFUND και δράσεις ατομικών υποτροφιών, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ανθρώπου» εντός του ΠΠ7.

Από την αξιολόγηση του EM II προκύπτει ότι το πρόγραμμα παρέχει αξιολογία υποστήριξη και συνεισφέρει σημαντικά στη διαδικασία διεθνοποίησης του τομέα της ανώτερης εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Το EM II προάγει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την αγορά εργασίας. Ωστόσο, όσον αφορά την απασχολησιμότητα, η αξιολόγηση έκρινε ότι η υφιστάμενη εστίαση του EM II στον ακαδημαϊκό χώρο και στην ανώτερη εκπαίδευση δεν εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της ΕΕ. Οι δραστηριότητες θα μπορούσαν να είναι περισσότερο ανοικτές στη διεθνή κινητικότητα και συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης προτάθηκε επίσης η ενίσχυση των συνδέσεων με συναφή προγράμματα, ώστε να αυξηθούν οι συνέργειες και να αποφευχθούν οι διαπιστωμένες αλληλοεπικαλύψεις. Επίσης, κρίθηκε ότι το πρόγραμμα υλοποιείται αποτελεσματικά, καθώς πιθανολογείται ότι η επίτευξη του μεγαλύτερου μέρους των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων θα πραγματοποιηθεί με χαμηλότερο κόστος από το αναμενόμενο και τα αποτελέσματα του προγράμματος θα παραχθούν με ανάλογο ή χαμηλότερο κόστος από αυτό συγκρίσιμων προγραμμάτων υποτροφιών. Όσον αφορά τα ζητήματα διαχείρισης, σύμφωνα με τα πορίσματα της αξιολόγησης, ο συντονισμός του EM II σε στρατηγικό επίπεδο εξακολουθεί να είναι προβληματικός, λόγω του επιμερισμού των αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό της Επιτροπής. Διατυπώθηκαν δε περαιτέρω προτάσεις, μεταξύ άλλων στον τομέα της παρακολούθησης. Τα αποτελέσματα αξιοποιήθηκαν κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος «Erasmus για όλους» για το διάστημα 2014-2020.

Βάσει της αξιολόγησης του COFUND και των δράσεων ατομικών υποτροφιών διαπιστώθηκε ομοίως ότι οι εν λόγω δράσεις επιτυγχάνουν τους στόχους τους και ενισχύουν την ερευνητική ικανότητα της ΕΕ μέσω ποιοτικής και ποσοτικής αύξησης των ερευνητών. Οι υποτροφίες COFUND συνεισφέρουν τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά στην ενίσχυση του δυναμικού των ανθρώπινων πόρων του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, ενισχύοντας τις ικανότητες, τις δυνατότητες και τα δίκτυα έρευνας. Το πρόγραμμα COFUND βελτίωσε τις διοικητικές και επιχειρησιακές διαδικασίες του ενός τρίτου περίπου των οργανισμών υποδοχής, καθιστώντας ειδικότερα το καθεστώς προσλήψεων περισσότερο ανοικτό στη διεθνή κινητικότητα και αυξάνοντας τη χρήση ανεξάρτητων αξιολογήσεων/αξιολογήσεων από ομοτίμους κατά τις διαδικασίες επιλογής.

Επίσης σημειώθηκαν βελτιώσεις όσον αφορά τη διαφάνεια των διαδικασιών. Ο βασικός αντίκτυπος στους οργανισμούς υποδοχής είναι η επέκταση της ερευνητικής ικανότητας και η

χορήγηση στα ιδρύματα πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας ερευνητές, τους οποίους ενδεχομένως να μην μπορούσαν να προσελκύσουν διαφορετικά. Αυτό με τη σειρά του αποφέρει καλύτερα ερευνητικά αποτελέσματα για τα ιδρύματα και παρέχει σε αυτά τη δυνατότητα να αξιοποιούν ευρύτερα διεθνή δίκτυα γνώσεων. Η ενδιάμεση αξιολόγηση εντόπισε επίσης ορισμένους τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα ενισχύσει τα πρότυπα ποιότητας των ατομικών υποτροφιών μέσω του εξορθολογισμένου σχεδιασμού και της προώθησης της προβολής τους εκτός Ευρώπης μέσω διεθνών εκδηλώσεων, συνεδρίων και δραστηριοτήτων διάδοσης. Οι διαδικασίες που αφορούν τις απαιτήσεις πληροφοριών και τις διαπραγματεύσεις επί του προϋπολογισμού θα απλουστευθούν και, στο επόμενο ΠΔΠ, το πρόγραμμα COFUND προτείνεται να δέχεται τη συμμετοχή και εμπορικών φορέων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

Φορολογική και τελωνειακή πολιτική

Η φορολογική και τελωνειακή πολιτική της ΕΕ υποστηρίζεται από δύο προγράμματα δαπανών, το «Fiscalis 2013» και το «Τελωνεία 2013» με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών. Στα δύο αυτά προγράμματα δαπανών αντιστοιχούσαν αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 82,3 εκατ. ευρώ το 2012. Όσον αφορά το «Fiscalis 2013», περίπου 3.600 υπάλληλοι συμμετείχαν σε 300 περίπου δραστηριότητες του προγράμματος (εργαστήρια, ομάδες έργου και πολυμερείς έλεγχοι). Όσον αφορά το πρόγραμμα «Τελωνεία 2013», περίπου 5.400 υπάλληλοι συμμετείχαν σε 370 περίπου δραστηριότητες του προγράμματος (εργαστήρια και ομάδες έργου). Αμφότερα τα προγράμματα υποστήριζαν επίσης την ανάπτυξη ενοτήτων ηλεκτρονικής μάθησης. Από τα σχόλια των συμμετεχόντων στις δραστηριότητες του προγράμματος επιβεβαιώνεται ότι οι εν λόγω δραστηριότητες επιτυγχάνουν συστηματικά τους στόχους τους¹³.

Τα προγράμματα συμβάλλουν στη βελτιωμένη λειτουργία των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών (ΕΣΠ) στον τομέα της φορολογίας και των τελωνείων. Τα ΕΣΠ για τη φορολογία χειρίζονται την ανταλλαγή 850 εκατομμυρίων μηνυμάτων, συνιστώντας καίριο παράγοντα στην καταπολέμηση της φορολογικής απάτης. Το ΕΣΠ για τα τελωνεία χειρίζεται το διευρωπαϊκό μέρος των 245 εκατομμυρίων τελωνειακών διασαφήσεων ετησίως, ελέγχοντας τον εκτελωνισμό αγαθών σε 9 εκατομμύρια φορτηγά οχήματα που κινούνται στην ΕΕ, αξιοποιώντας το καθεστώς διαμετακόμισης και ελέγχοντας την αποδέσμευση 12 εκατομμυρίων εξαγωγών από την ΕΕ¹⁴. Το κοινό δίκτυο επικοινωνίας για τα ΕΣΠ, που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της λειτουργίας των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών στους τομείς των τελωνείων και της φορολογίας, λειτουργούσε το 99,73% του χρόνου, ποσοστό που υπερβαίνει τον στόχο του 97%¹⁵. Αυτό σημαίνει ότι τα συστήματα που είναι καίριας σημασίας για τις επιχειρήσεις (VIES, NCTS και TARIC¹⁶) διατίθενται στους χρήστες 24 ώρες το 24ωρο, 365 ημέρες τον χρόνο.

ΤΟΜΕΑΣ 1B - ΣΥΝΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Πολιτική απασχόλησης και κοινωνικών υποθέσεων

¹³ Έντυπα αξιολόγησης που συμπληρώθηκαν από τους συμμετέχοντες στις δραστηριότητες του προγράμματος

¹⁴ Πηγή: Ετήσια έκθεση μέτρησης αποτελεσμάτων για το 2011

¹⁵ Πηγή: Μηνιαία έκθεση για τα σχετικά με τα συστήματα CCN/CSI έργα

¹⁶ Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τον ΦΠΑ (VIES)· Νέο μηχανογραφημένο σύστημα διαμετακόμισης (NCTS)· Ενιαίο δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (TARIC)

Το 2012, στο πλαίσιο της ύφεσης και της οικονομικής κρίσης δεν επιτεύχθηκε ούτε ο στόχος για την απασχόληση ούτε ο στόχος για τη φτώχεια που είχε θεσπιστεί στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Εντούτοις, ευρύ φάσμα δράσεων πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων σημείωσαν θετικά αποτελέσματα και συνέβαλαν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονταν με την κρίση. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ), ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη (PROGRESS), ο ευρωπαϊκός μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη (μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων), καθώς και οι πόροι που διατέθηκαν για την εργασία στην Ευρώπη, τον κοινωνικό διάλογο και την κινητικότητα, συνέβαλαν στη στήριξη των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν.

Οι αναλήψεις υποχρεώσεων στους βασικούς τομείς δαπανών (ΕΚΤ και ΕΤΠ) υπερέβησαν τα 11 δισεκατ. ευρώ. Το 94% των πόρων διατέθηκε στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, ποσοστό που υπερβαίνει κατά πολύ τον στόχο που ορίζεται στον γενικό κανονισμό¹⁷. Το εν λόγω ταμείο προσέγγισε 49,5 εκατομμύρια πολίτες το διάστημα 2007-2011 και πέτυχε τους στόχους του όσον αφορά τις συγκεκριμένες κατηγορίες πληθυσμού στις οποίες απευθυνόταν (γυναίκες, μέλη ευπρόσβλητων ομάδων). Έως τα τέλη του 2012, οι αναλήψεις υποχρεώσεων ανέρχονταν στο 88% των συνολικών κονδυλίων που είχαν διατεθεί για το ΕΚΤ και το ΕΤΠ για το διάστημα 2007-2013 και το 53,5% αυτών είχε καταβληθεί. Το ΕΤΠ, το οποίο επίσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τη συνοχή στην ΕΕ, βοήθησε περισσότερους από 10.000 εργαζομένους να επιστρέψουν στην απασχόληση εντός του 2012.

Οι πληροφορίες της αξιολόγησης παρείχαν περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις των χρηματοδοτικών μέσων, καλύπτοντας τους τομείς της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων. Η αξιολόγηση της στήριξης του ΕΚΤ για τη διά βίου μάθηση προέβη σε εκτίμηση για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006 και τα πρώτα τέσσερα έτη της περιόδου 2007-2013. Υπολογίζεται ότι, μεταξύ 2000 και 2010, 25 εκατομμύρια νέοι, 18 εκατομμύρια άτομα με χαμηλού επιπέδου προσόντα και 1,9 εκατομμύρια άτομα μεγαλύτερης ηλικίας επωφελήθηκαν από δραστηριότητες διά βίου μάθησης που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ σε ολόκληρη την ΕΕ. Διατυπώθηκε δε το συμπέρασμα ότι χωρίς το ΕΚΤ πολλές από τις παρεμβάσεις αυτές δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί. Το ΕΚΤ διασφάλισε ότι από τις στοχευμένες παρεμβάσεις επωφελήθηκαν ομάδες στις οποίες διαφορετικά δεν θα υπήρχε πρόσβαση, ιδιαίτερα οι επιμέρους ομάδες μεταξύ των νέων και των ατόμων με χαμηλού επιπέδου προσόντα. Στην έκθεση εντοπίστηκαν ορισμένες δραστηριότητες που σημείωσαν μεγαλύτερη επιτυχία όσον αφορά την προσέγγιση αυτών των κατηγοριών του πληθυσμού, καθώς και άλλοι παράγοντες επιτυχίας. Τα στοιχεία τεκμηρίωσης που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκαν για τη βελτίωση του περιεχομένου και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων διά βίου μάθησης που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΚΤ και απευθύνονται στις τρεις συγκεκριμένες κατηγορίες πληθυσμού κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.

Η αξιολόγηση της αντίδρασης του ΕΚΤ στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση κατέδειξε την ευελιξία του ως μέσου ικανού για ταχεία αντίδραση στην κρίση. Έως τα τέλη του 2010 είχαν προσαρμοστεί 84 από τα 117 επιχειρησιακά προγράμματα. Οι περισσότερες αλλαγές αφορούσαν τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής, τη δημοσίευση ειδικών

¹⁷ Κανονισμός 1083/2006: Γενικός κανονισμός για τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής

προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και την ένταξη περαιτέρω κατηγοριών του πληθυσμού, ανάλογα με την εκάστοτε συγκεκριμένη κατάσταση στα επιμέρους συστήματα τοπικής διοίκησης. Το ΕΚΤ βελτίωσε τη συνεκτικότητα των μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης εντός της μακροπρόθεσμης προοπτικής διαρθρωτικής προσαρμογής, καθώς χρησιμοποιήθηκε ευρέως για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων κατάρτισης με δυνατότητα βραχυπρόθεσμης απασχόλησης, προσθέτοντας ένα ενεργό στοιχείο στα υφιστάμενα μόνιμης φύσεως μέτρα.

Δύο εκθέσεις του Δικτύου Αξιολόγησης Εμπειρογνομώνων του ΕΚΤ εξέτασαν τις επιδόσεις του ΕΚΤ όσον αφορά την «πρόσβαση στην απασχόληση» και την «κοινωνική ένταξη». Αναφορικά με την πρόσβαση στην απασχόληση, περισσότεροι από 12,5 εκατομμύρια τελικοί δικαιούχοι έλαβαν στήριξη, ενώ πάνω από 2,4 εκατομμύρια εξ αυτών εξασφάλισαν απασχόληση. Ωστόσο, δεν εντοπίστηκαν επαρκή στοιχεία ως προς τη διατηρησιμότητα της απασχόλησης που δημιουργήθηκε. Αναφορικά με την κοινωνική ένταξη, συμμετείχαν περισσότεροι από 14,5 εκατομμύρια τελικοί δικαιούχοι, καλύπτοντας ευρύ φάσμα κατηγοριών του πληθυσμού (άνεργοι, μετανάστες και νέοι). Διαπιστώθηκε ότι οι πλέον αποτελεσματικές παρεμβάσεις ήταν οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν στα σχολεία σχετικά με τους νέους που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο ή βρίσκονται στο στάδιο μετάβασης από το σχολείο στην εργασία, οι παρεμβάσεις σε οικογένειες κοινοτήτων Ρομά και οι δραστηριότητες για την επιστροφή ενηλίκων στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η μελέτη αξιολόγησης που μετρά τις επιπτώσεις των μεταβαλλόμενων κανονιστικών απαιτήσεων όσον αφορά το διοικητικό κόστος και τη διοικητική επιβάρυνση περιείχε ορισμένες προτάσεις για το επόμενο ΕΚΤ 2014-2020. Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι το συνολικό διοικητικό κόστος ήταν εύλογο, καθώς ανήλθε στο 4,8% των συνολικών προϋπολογισμών του ΕΚΤ για το διάστημα 2007-2013, σε σύγκριση με παρόμοια προγράμματα της Παγκόσμιας Τράπεζας, του ΔΝΤ ή των Ηνωμένων Εθνών. Εντούτοις, περαιτέρω προσπάθειες για μείωση του διοικητικού κόστους και της διοικητικής επιβάρυνσης εντοπίστηκε ότι αφορούν συγκεκριμένα τα διοικητικά καθήκοντα που αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του διοικητικού κόστους και φόρτου εργασίας, όπως είναι οι απαιτήσεις ενημέρωσης και δημοσιοποίησης, που ευθύνονται για το 18,5% των διοικητικών δαπανών. Ωστόσο, επισημάνθηκε επίσης ότι οι περαιτέρω μειώσεις του διοικητικού κόστους και της διοικητικής επιβάρυνσης δεν θα πρέπει να πραγματοποιηθούν εις βάρος των θετικών πτυχών της διαχείρισης των προγραμμάτων, όπως είναι η συσσώρευση ικανοτήτων για την επιλογή επιχειρησιακών δράσεων, καθώς κάτι τέτοιο θα μείωνε την οικονομική αποδοτικότητα των προγραμμάτων.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Προσαρμογή στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) κατέδειξε ότι οι καλύτερες επιδόσεις σημειώνονται κατά κανόνα στις περιπτώσεις όπου παρέχεται ατομική στήριξη σε εργαζόμενους και σε εκείνες όπου υφίστανται ισχυρά εθνικά μέτρα στήριξης. Εκτός από την άμεση επιστροφή στην απασχόληση, η βοήθεια του ΕΤΠ παρήγαγε και άλλα θετικά αποτελέσματα για μεμονωμένα άτομα όσον αφορά την αύξηση της αυτοπεποίθησης και την καλύτερη αναζήτηση εργασίας. Η αξιολόγηση συμπέρανε ότι, σε περιπτώσεις στις οποίες η βοήθεια του ΕΤΠ παρασχέθηκε αρκετά μετά την απώλεια της εργασίας, πολλοί απολυμένοι εργαζόμενοι είχαν ήδη εισέλθει εκ νέου στην αγορά εργασίας, ενώ οι υπόλοιποι ήταν συνήθως άτομα που βρίσκονταν σε πολύ δυσχερή κατάσταση και στα οποία ήταν δυσκολότερο να παρασχεθεί βοήθεια. Διατυπώθηκαν προτάσεις σχετικά με τη βελτίωση της δομής του ΕΤΠ προκειμένου: να αυξηθεί η ευελιξία υλοποίησης, να επισπευσθεί η διαδικασία των αιτήσεων, να ενισχυθεί η ικανότητα υποβολής αιτήσεων σε εθνικό και περιφερειακό/τοπικό επίπεδο και να παρέχονται περαιτέρω ευκαιρίες για ανταλλαγή διδαγμάτων και ορθών πρακτικών, καθώς και να ενισχυθεί η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων.

Τέλος, η μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση του προγράμματος PROGRESS κατέδειξε ότι το πρόγραμμα είχε θετικά αποτελέσματα, βελτιώνοντας σε ορισμένα επίπεδα την ποιότητα του διαλόγου, των διαδικασιών, της συνεργασίας και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, καθώς και παρέχοντας στατιστικά εργαλεία και δείκτες που ενισχύουν τη χάραξη πολιτικής βάσει στοιχείων. Επιπλέον, δραστηριότητες που έλαβαν χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος PROGRESS επηρέασαν τις πολιτικές και τη νομοθεσία της ΕΕ (π.χ. τους στόχους για την καταπολέμηση της φτώχειας στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τη μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων, την εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία και το ευρύτερο εργατικό δίκαιο).

Περιφερειακή πολιτική

Η περιφερειακή πολιτική υλοποιείται μέσω επιμερισμένης διαχείρισης και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), τα οποία αντιστοιχούν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 28% του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2012 από την άποψη των αναλήψεων υποχρεώσεων.

Το 2012 καταβλήθηκαν 38,2 δισεκατ. ευρώ, κυρίως με τη μορφή επιστροφών προς τα κράτη μέλη από το ΕΤΠΑ και το ΤΣ για τις περιόδους προγραμματισμού 2000-2006 και 2007-2013. Οι δαπάνες που δηλώθηκαν από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ για το διάστημα 2007-2013 ανήλθαν σε 41,2% κατά μέσο όρο στα τέλη του 2012. Εντούτοις, σε ορισμένα κράτη μέλη τα ποσοστά δαπανών είναι κατά πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου (ιδιαίτερα στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία), γεγονός που προκαλεί ανησυχία και είχε ως αποτέλεσμα να διατυπωθούν εκκλήσεις προς τα κράτη μέλη για επίσπευση της κινητοποίησης των διαθέσιμων ταμείων της ΕΕ και στοχευμένη εστίαση των δαπανών στη μεγιστοποίηση του αντικτύπου στην ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας.

Ως απάντηση στην κρίση, προγραμματίστηκαν εκ νέου περισσότερα από 30 δισεκατ. ευρώ από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, αξιοποιώντας την ευελιξία που παρέχεται από το νομικό πλαίσιο για τη στήριξη των πλέον επειγουσών αναγκών και την ενίσχυση ορισμένων τομέων επενδύσεων. Οι βασικές τάσεις καταδεικνύουν στροφή προς την Ε&Α, τη στήριξη επιχειρήσεων, τη βιώσιμη ενέργεια, τις πολιτιστικές και κοινωνικές υποδομές, το οδικό δίκτυο και την αγορά εργασίας στην ΕΕ των 27. Προκειμένου να διασφαλιστούν οι στρατηγικές επενδύσεων στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας και να μειωθούν οι πιέσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς, σε εννέα κράτη μέλη αυξήθηκαν τα ποσοστά συγχρηματοδότησης της ΕΕ και πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω συμπληρωματικές πληρωμές (αυξάνοντας το ποσοστό συγχρηματοδότησης έως και στο 95%) σε προγράμματα για την Ελλάδα, την Ιρλανδία, τη Λετονία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και την Ουγγαρία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία,¹⁸ τα επιτόπια αποτελέσματα της πολιτικής άρχισαν να επιταχύνονται το 2011 έπειτα από μία αργή εκκίνηση κατά τα πρώτα έτη της περιόδου και τούτο κατέδειξε τον ουσιαστικό ρόλο της πολιτικής συνοχής στη διατήρηση των δημόσιων επενδύσεων σε ορισμένα κράτη μέλη. Τα αθροιστικά δεδομένα των κοινών δεικτών που

¹⁸ Τα στοιχεία προέρχονται από την COM(2013)210 τελικό, Πολιτική για τη συνοχή: Στρατηγική έκθεση του 2013 για την υλοποίηση των προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013 που προβαίνει στην ανάλυση 27 εθνικών στρατηγικών εκθέσεων που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2012 συνοψίζοντας τη συμβολή των προγραμμάτων τους στους στόχους της πολιτικής συνοχής· τις πιο πρόσφατες ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής των κρατών μελών που αφορούν το 2011· εκθέσεις ανά χώρα από το Δίκτυο Αξιολόγησης Εμπειρογνομών· και αξιολογήσεις που διενεργήθηκαν από τη ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (REGIO).

χρησιμοποιούνται καταγράφουν τα επιτεύγματα κατά τα πρώτα πέντε έτη της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού. Τα σημαντικότερα επιτεύγματα που συνεισφέρουν στις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη είναι τα εξής: δημιουργήθηκαν περίπου 400.000 θέσεις εργασίας (εκ των οποίων οι 190.000 από το 2010 και εξής), μεταξύ των οποίων περισσότερες από 15.600 θέσεις εργασίας στον τομέα της έρευνας και σχεδόν 170.000 θέσεις εργασίας σε ΜΜΕ. Περισσότερες από 142.000 ΜΜΕ και περισσότερες από 53.000 νεοσυσταθείσες επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη (εκ των οποίων οι 28.000 από το 2010 και εξής)· σχεδόν 1,9 εκατομμύρια περισσότεροι άνθρωποι διαθέτουν πλέον πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα· δρομολογήθηκαν περισσότερα από 5.000 έργα για τις μεταφορές· και έλαβαν στήριξη περισσότερα από 19.000 έργα για εκπαιδευτικές υποδομές.

Εντός του 2012 ολοκληρώθηκαν αρκετές αξιολογήσεις. Πέραν των αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν από τα επιμέρους κράτη μέλη¹⁹, και τις εκθέσεις ανά χώρα του Δικτύου Αξιολόγησης Εμπειρογνομών, και η ίδια Επιτροπή ολοκλήρωσε επιπλέον αξιολογήσεις σχετικά με διάφορες πτυχές της πολιτικής για τη συνοχή²⁰. Δύο εκ των υστέρων αξιολογήσεις επί δέκα μειζόνων έργων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής το διάστημα 1994-1999 και χρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Συνοχής το διάστημα 2000-2006 καταγράφουν τον αντίκτυπο και την προστιθέμενη αξία των επενδύσεων των ταμείων σε υποδομές στον τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος (βλ. κατωτέρω). Τα πορίσματα των αξιολογήσεων μεταφράζονται σε κατευθυντήριες γραμμές για τα προγράμματα για την περίοδο 2014-2020.

Από την εκ των υστέρων αξιολόγηση του Ταμείου Συνοχής για το διάστημα 2000-2006 επιβεβαιώθηκε ότι τα συγχρηματοδοτούμενα έργα είχαν έντονο αντίκτυπο στην επέκταση και τη βελτίωση των δικτύων μεταφορών στις χώρες που έλαβαν στήριξη. Για παράδειγμα, σημειώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις σε πολλές οδούς διαμετακόμισης που διέρχονται τις οικείες χώρες και στις μεταφορικές ζεύξεις με γειτονικές χώρες. Μολονότι κυριαρχεί αβεβαιότητα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο τα περιβαλλοντικά προγράμματα παρήγαγαν οφέλη μεγαλύτερα από το κόστος ανάληψής τους, τα εν λόγω έργα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην προστασία του περιβάλλοντος και τη μείωση της ρύπανσης, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη βιωσιμότητα της οικονομικής ανάπτυξης και την ποιότητα ζωής σε πολλές περιοχές των χωρών που έλαβαν στήριξη. Σημαντική διαπίστωση αποτέλεσε ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος των επενδύσεων για έργα υποδομών, που κατά κανόνα μπορεί να αξιολογηθεί μόνον ύστερα από αρκετά έτη λειτουργίας, συχνά πολύ μετά τη λήξη της περιόδου χρηματοδότησης. Η αξιολόγηση επίσης ανέφερε σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην περίπτωση των περιβαλλοντικών έργων και εν γένει των μεγαλύτερων έργων στην ΕΕ των 12.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση για την περίοδο 1994-1999 συνεισέφερε περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τον χρόνο που απαιτείται για να καταστεί εφικτός ο προσδιορισμός του αντίκτυπου, καταδεικνύοντας ότι μόνο μετά την πάροδο πέντε περίπου ετών από την έναρξη λειτουργίας των μεγάλων έργων υποδομών μπορούν να αξιολογηθούν ορθά τα

¹⁹

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/expert_innovation/2011_synthesis_national_reports.pdf

²⁰

Εκ των υστέρων αξιολόγηση έργων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής κατά την περίοδο 1994-1999· εκ των υστέρων αξιολόγηση του Ταμείου Συνοχής 2000-06· αξιολόγηση του μέσου Jaspers.

μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα. Βάσει της αξιολόγησης καταρτίστηκε ένας «κατάλογος συστατικών» που μπορούν να διασφαλίσουν τον μέγιστο αντίκτυπο των έργων δημόσιων επενδύσεων. Για παράδειγμα, είναι πιθανότερο να πραγματοποιούνται επιτυχείς επενδύσεις όταν υπάρχει το κατάλληλο μείγμα επιχειρηματικότητας, επαγγελματισμού, διαχειριστικής διακριτικής ευχέρειας και λογοδοσίας προς την κυβέρνηση.

Το 2012 το Ελεγκτικό Συνέδριο ολοκλήρωσε επίσης ελέγχους επιδόσεων ορισμένων χρηματοδοτικών μέσων. Οι συστάσεις του Συνεδρίου εστίασαν σε ζητήματα όπως η ανάγκη τακτικής παρακολούθησης, η χρήση συγκρίσιμων δεικτών επιδόσεων και η βελτίωση των κριτηρίων επιλογής. Οι συστάσεις ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή κατά τον σχεδιασμό της μελλοντικής πολιτικής, για παράδειγμα μέσω εκ των προτέρων προϋποθέσεων και τον σχεδιασμό κοινών δεικτών, με τους ορισμούς να θεσπίζονται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Το σημαντικό είναι δε ότι η έμφαση που αποδίδουν οι προτάσεις της Επιτροπής που αφορούν τα μελλοντικά μέσα σε πολύ πιο σαφείς στόχους και προτεραιότητες αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των ζητημάτων σχετικά με τις επιδόσεις, για τα οποία κάνει λόγο το Συνέδριο.

Συνολικά, οι εκθέσεις των κρατών μελών, οι αξιολογήσεις και οι αναλύσεις της ίδιας της Επιτροπής επιβεβαιώνουν την καταλληλότητα των προτάσεων της Επιτροπής για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, ειδικότερα όσον αφορά τη συγκέντρωση, τον καλύτερο προγραμματισμό και παρακολούθηση, τους κοινούς δείκτες για το μέλλον και ένα πλαίσιο επιδόσεων με ορόσημα και στόχους, αξιολόγηση και λογοδοσία, τόσο για τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται όσο και για τους πόρους που δαπανώνται. Επιπλέον, επιβεβαιώνεται η αναγκαιότητα διεξαγωγής τακτικών πολιτικών συζητήσεων σχετικά με τις επιδόσεις της πολιτικής που προτείνεται για το μέλλον.

TOMEAS 2 - ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Περιβαλλοντική πολιτική

Το πρόγραμμα LIFE+ στηρίζει έργα για το περιβάλλον και τη διατήρηση της φύσης στην ΕΕ, καθώς και σε ορισμένες υπονήπιες, υπό ένταξη και γειτονικές χώρες. Υλοποιείται μέσω της άμεσης κεντρικής διαχείρισης. Το 2012 αναλήφθηκαν υποχρεώσεις ύψους 332,9 εκατ. ευρώ (0,2% του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2012). Έως τα τέλη του 2012 κατέστη διαθέσιμη μια τελική αξιολόγηση του προγράμματος LIFE+ (2007-2013), μόλις δύο έτη μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση και ένα έτος μετά την υποβολή πρότασης για ένα νέο πρόγραμμα LIFE. Δεδομένης της χρονικής στιγμής της αξιολόγησης, λιγοστά μόνο έργα που χρηματοδοτούνται από το LIFE+ είχαν ολοκληρωθεί (40 έργα από τα προβλεπόμενα 1.300-1400) και κατ' επέκταση η αξιολόγηση εστίασε στις διαδικασίες του προγράμματος και όχι στην αξιολόγηση των επιδόσεων των έργων.

Η αξιολόγηση επιβεβαίωσε την ενωσιακή προστιθέμενη αξία, η οποία απορρέει από την ικανότητα του LIFE να λειτουργεί ως πλατφόρμα ανταλλαγής πρακτικών και γνώσεων, συνιστώντας τη διατήρηση και την ενίσχυση της βαρύτητας που αποδίδεται στην ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Σύμφωνα με την αξιολόγηση, σημειώθηκαν βελτιώσεις σε ορισμένους τομείς της υλοποίησης του προγράμματος σε σύγκριση με προηγούμενες αξιολογήσεις. Για παράδειγμα, κατά την επιλογή των έργων δόθηκε περισσότερη βαρύτητα στην ενωσιακή προστιθέμενη αξία, μολονότι οι δικαιούχοι εξακολουθούν να εστιάζουν σε μεγάλο βαθμό στα επιμέρους έργα τους και στα χαρακτηριστικά αυτών. Μολονότι χάρη στη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων έχει μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση, εξακολουθεί να είναι ελαφρώς μεγαλύτερη σε σύγκριση με άλλα προγράμματα της ΕΕ. Υπάρχουν

δυνατότητες επέκτασης της χρήσης της ηλεκτρονικής υποβολής εκθέσεων κατά την παρακολούθηση των έργων για περαιτέρω μείωση της επιβάρυνσης. Τα στοιχεία τεκμηρίωσης των αξιολογήσεων και των διαβουλεύσεων αξιοποιήθηκαν κατά τον σχεδιασμό του νέου προγράμματος. Η πρόταση για το νέο πρόγραμμα στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ περιλαμβάνει τους ακόλουθους στόχους: εδραίωση καλύτερης σύνδεσης με τις προτεραιότητες των ενωσιακών πολιτικών, μεταξύ των οποίων η δράση για το κλίμα· προώθηση της χρήσης ολοκληρωμένων έργων· ανάπτυξη συνεργειών και συμπληρωματικότητα με άλλα ταμεία της ΕΕ· προαγωγή της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας και της αλληλεγγύης/επιμερισμού των προσπαθειών· καθώς και απλούστευση του προγράμματος.

Γεωργική πολιτική και πολιτική αγροτικής ανάπτυξης

Ο προϋπολογισμός του 2012 για την Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) ανέρχεται σε 58,59 δισεκατ. ευρώ περίπου σε αναλήψεις υποχρεώσεων.

Αναφορικά με τον πρώτο πυλώνα της ΚΓΠ που περιλαμβάνει την άμεση στήριξη του εισοδήματος, τα δεδομένα σχετικά με τις άμεσες ενισχύσεις καταδεικνύουν ότι οι αποσυνδεδεμένες πληρωμές σταθεροποιούν τα αγροτικά εισοδήματα, συνεισφέροντας με τον τρόπο αυτόν στην οικονομική βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι άμεσες ενισχύσεις εξακολουθούν να συμβάλλουν σημαντικά στο αγροτικό επιχειρηματικό εισόδημα (οικογενειακό αγροτικό εισόδημα). Οι άμεσες ενισχύσεις αναλογούσαν κατά μέσο όρο στο ήμισυ του οικογενειακού αγροτικού εισοδήματος το 2012. Βάσει των καθεστώτων άμεσων ενισχύσεων, παρέχεται στήριξη σε περισσότερους από 7 εκατομμύρια αγρότες. Τα δεδομένα σχετικά με τα μέτρα της αγοράς καταδεικνύουν ότι η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ έχει βελτιώσει τον προσανατολισμό της γεωργίας της ΕΕ προς την αγορά και έχει μειώσει την ενίσχυση που παρέχεται μέσω κρατικής παρέμβασης και ιδιωτικής αποθεματοποίησης, δηλαδή των μηχανισμών που συνιστούσαν τα παραδοσιακά εργαλεία της ΚΓΠ και που πλέον έχουν μετατραπεί σε μέτρα που λειτουργούν ως δίχτυ ασφαλείας, δεδομένου ότι έχει ουσιαστικά καταργηθεί η δημόσια αποθεματοποίηση.

Αναφορικά με τον δεύτερο πυλώνα που περιλαμβάνει την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, το 2012 συντελέστηκε περαιτέρω πρόοδος ως προς το κλείσιμο των προγραμμάτων που κάλυπταν την περίοδο 2000-2006 και την υλοποίηση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης για το διάστημα 2007-2013. Μολονότι υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης της ποιότητας των δεδομένων που παρέχουν τα κράτη μέλη, καταγράφονται σημαντικά επιτεύγματα βάσει των διαθέσιμων αριθμητικών στοιχείων. Για παράδειγμα, η αξία της αγροτικής παραγωγής με αναγνωρισμένη σήμανση ποιότητας/πρότυπα που λαμβάνει στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ανέρχεται επί του παρόντος σε 13,2 δισεκατ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 80% του τελικού στόχου του προγράμματος για το 2013, και 62 εκατομμύρια πολίτες σε αγροτικές περιοχές επωφελήθηκαν από βελτιωμένες υπηρεσίες με στήριξη του ΕΓΤΑΑ, αριθμός που αντιστοιχεί στο 87% του τελικού στόχου του προγράμματος για το 2013. Με οικονομικούς όρους, έως τα τέλη του 2012 εκτελέστηκαν 58,9 δισεκατ. ευρώ του συνολικού προϋπολογισμού ύψους 96,2 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο 2007-2013. Οι άξονες 1, 3 και 4 ανέρχονται πλέον στο 43,8% του διατιθέμενου προϋπολογισμού. Ωστόσο, υπάρχει έντονη αβεβαιότητα σχετικά με το εάν θα διατηρηθεί η θετική αυτή τάση, καθώς η οικονομική κρίση μειώνει τόσο τις δυνατότητες των κρατών μελών να παρέχουν τα απαιτούμενα αντίστοιχα κεφάλαια όσο και τη διοικητική τους ικανότητά ως προς την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Το 2012 διενεργήθηκαν έξι αξιολογήσεις επί διαφορετικών στοιχείων της ΚΓΠ, εξετάζοντας ειδικότερα τον αντίκτυπο των μέτρων της ΚΓΠ στις αγορές, στο αγροτικό εισόδημα, στις δομές παραγωγής, στην ανταγωνιστικότητα, στο περιβάλλον και στην αγροτική ανάπτυξη. Επιπλέον, οκτώ ειδικές εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου παρείχαν σχόλια σχετικά με τις επιδόσεις συγκεκριμένων μέτρων²¹. Τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων και των ειδικών εκθέσεων επισημαίνουν την ανάγκη για καλύτερη στόχευση των μέτρων, για απλούστευση και για βελτίωση της παρακολούθησης των επιτευγμάτων, των αποτελεσμάτων και των στόχων.

Όσον αφορά την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, τόσο η εκ των υστέρων αξιολόγηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ) για το διάστημα 2000-2006, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 59,2 δισεκατ. ευρώ, όσο και η σύνθεση των ενδιάμεσων αξιολογήσεων των ΠΑΑ για το διάστημα 2007-2013, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 96,2 δισεκατ. ευρώ, ολοκληρώθηκαν εντός του 2012. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, τα ΠΑΑ εμφανίζουν την ικανότητα να παράγουν θετικά οικονομικά και περιβαλλοντικά αποτελέσματα, μολονότι τα περισσότερα μέτρα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στο επίπεδο των μεμονωμένων δικαιούχων παρά στο επίπεδο του συνόλου της αγροτικής οικονομίας και του αγροτικού πληθυσμού. Τα αποτελέσματα επί του εισοδήματος φαίνεται να σχετίζονται στενά με την αποδοτική στόχευση της στήριξης σε συγκεκριμένα μέτρα και τη συνδυασμένη εφαρμογή των μέτρων.

Επιπλέον, τα μέτρα υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης διατήρησαν ή δημιούργησαν απασχόληση στις αγροτικές περιοχές. Τα καθαρά αποτελέσματα των μέτρων ΠΑΑ ως προς την απασχόληση εμφανίζονται εν γένει μικρότερα από τον καθαρό αντίκτυπο στα εισοδήματα, αν και είναι δύσκολο να απομονωθεί ο αντίκτυπος των παρεμβάσεων ΠΑΑ από τον αντίκτυπο άλλων παραγόντων. Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις των αξιολογήσεων αυτών ελήφθησαν υπόψη κατά τον σχεδιασμό της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για καλύτερη στόχευση των μέτρων, για βελτίωση των στρατηγικών αγροτικής ανάπτυξης και της χάραξης στρατηγικής, για συμπληρωματικότητα των μέτρων και για ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των αγροτικών προγραμμάτων και άλλων προγραμμάτων και ταμείων.

Η πείρα που αποκομίστηκε από τη μεταρρύθμιση στον αμπελοοινικό τομέα το 2008 παρείχε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να συμπεράνει ότι η μεταρρύθμιση υλοποιήθηκε με επιτυχία και ότι δεν υφίσταται πλέον διαρθρωτικό πλεόνασμα στον αμπελοοινικό τομέα²². Τα συμπεράσματα αυτά ενισχύθηκαν από την αξιολόγηση του αμπελοοινικού τομέα για την περίοδο 2001-2011, με επίκεντρο τον αντίκτυπο της μεταρρύθμισης του 2008. Η εν λόγω αξιολόγηση συμπεριελάμβανε μια περαιτέρω ανάλυση της ειδικής έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου,²³ στην οποία επισημαίνονταν η απουσία βασικών δεικτών επιδόσεων, η υπέρμετρα ευρεία διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των μέτρων αναδιάρθρωσης και μετατροπής των καλλιεργειών, καθώς και το υπερβολικά υψηλό επίπεδο των ποσοστών ενίσχυσης.

Από την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή μέτρων μέσω εθνικών προγραμμάτων στήριξης, επιτρέποντας την ευελιξία και προσαρμοστικότητα των μέτρων στήριξης στις

²¹ Ειδικές εκθέσεις αριθ. 14/2011· 1/2012· 7/2012· 8/2012· 9/2012· 11/2012· 14/2011· 16/2012.

²² COM (2012)737

²³ Η ειδική έκθεση εστίασε στα μέτρα «Εκρίζωση» και «Αναδιάρθρωση και μετατροπή των αμπελώνων»· τους

δύο μεγαλύτερους τομείς δαπανών.

τοπικές ανάγκες στον αμπελοοινικό τομέα, αποδείχθηκε αποτελεσματική. Ωστόσο, εμφανίστηκαν ορισμένα προβλήματα κατά τη διαχείριση της πολιτικής που περιόριζαν την αποτελεσματικότητα, όπως, για παράδειγμα, η εφαρμογή υπέρμετρα άκαμπτων διαδικασιών. Σύμφωνα με την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των οινοπαραγωγών της ΕΕ και της αγοράς, τα μέτρα είναι μεν περισσότερο αποδοτικά, αλλά η εφαρμογή τους από ορισμένα κράτη μέλη/περιφέρειες (ανεπαρκής στόχευση των δικαιούχων) περιόρισε την αποδοτικότητα. Δεν φαίνεται να επιτεύχθηκε η απλούστευση με την τρέχουσα προσέγγιση και παρατηρείται ασυνέπεια μεταξύ των μέτρων προώθησης των προϊόντων που φέρουν ιδιωτικό σήμα στις αγορές τρίτων χωρών και των μέτρων που διευκολύνουν τη γενική προώθηση στην αγορά της ΕΕ.

Βάσει της αξιολόγησης του τομέα των σιτηρών επιβεβαιώθηκε ότι, μολονότι απαιτούνται ενισχύσεις για τη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών, η μετάβαση στις αποσυνδεδεμένες ενισχύσεις περιορίζει τα αποτελέσματα στρέβλωσης και διασφαλίζει τη συνοχή με τους συνολικούς στόχους της ΚΓΠ. Οι αποφάσεις παραγωγής των αγροτών και των μεταποιητών καθορίζονται περισσότερο από τα μηνύματα της αγοράς, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται η ανταγωνιστικότητα και να εξασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα μέτρα προώθησαν την ανάπτυξη καλλιεργειών σιτηρών και τελικών χρήσεων στις οποίες η ΕΕ διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα. Η μεταρρύθμιση απέβη σχετικά αποδοτική, καθώς μειώθηκε το κόστος των μέτρων στον τομέα των σιτηρών, ενώ οι οργανισμοί πληρωμών των κρατών μελών και, σε μικρότερο βαθμό, οι παραγωγοί θεωρούν διαχειρίσιμη τη συνεπαγόμενη διοικητική επιβάρυνση.

Κατά την αξιολόγηση του προγράμματος προώθησης της κατανάλωσης φρούτων στα σχολεία εξετάστηκε ο αντίκτυπος της εν λόγω πρωτοβουλίας, η οποία ξεκίνησε το 2008. Διαπιστώθηκε ότι το πρόγραμμα υπήρξε αποτελεσματικό, καθώς βραχυπρόθεσμα αυξήθηκε η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών από τα παιδιά, αλλά η βραχεία περίοδος υλοποίησης δεν επιτρέπει ακόμη την αξιολόγηση του μακροπρόθεσμου αντίκτυπου ως προς τη βελτίωση των διατροφικών συνηθειών. Όσον αφορά την επίδραση της χρηματοδότησης της ΕΕ στην αποτελεσματικότητα του προγράμματος, η αξιολόγηση έκρινε ότι η ενίσχυση της ΕΕ είχε θετικό ή ακόμη και καίριο αντίκτυπο. Το πρόγραμμα κρίθηκε καθοριστικό για την υλοποίηση εθνικών ή περιφερειακών προγραμμάτων για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων στα σχολεία σχεδόν σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Οι ειδικές συστάσεις για αύξηση του επιπέδου συγχρηματοδότησης από την ΕΕ και για διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των μέτρων που είναι επιλέξιμα για στήριξη από την ΕΕ συμπεριλήφθηκαν στις αλλαγές που προτείνονται για το πρόγραμμα στο πλαίσιο των προτάσεων για τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 2020.

Τέλος, στην εκ των υστέρων αξιολόγηση του κοινοτικού σχεδίου δράσης για τα δάση εξετάστηκε η υλοποίηση των 18 ειδικών δράσεων του σχεδίου κατά το διάστημα 2007-2011. Τα αποτελέσματα και οι συστάσεις της εν λόγω αξιολόγησης αποτελούν βασικά στοιχεία που θα ληφθούν υπόψη κατά την επανεξέταση οιασδήποτε μελλοντικής στρατηγικής της ΕΕ για τα δάση.

Θαλάσσια πολιτική και πολιτική αλιείας

Η θαλάσσια πολιτική και η πολιτική αλιείας της ΕΕ λαμβάνουν στήριξη βάσει προγραμμάτων δαπανών που σχετίζονται με την υλοποίηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής στον τομέα του Δικαίου της Θάλασσας, με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑλ) και με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΓΕ). Έως τον Ιούλιο του 2012 τα κράτη μέλη είχαν αναφέρει ότι οι αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο του ΕΤΑλ ανέρχονταν συνολικά σε

περίπου 2,423 δισεκατ. ευρώ, αντιστοιχώντας στο 56,3% του προβλεπόμενου ποσού για ολόκληρη την περίοδο.

Το 2012 δημοσιεύθηκαν έξι αξιολογήσεις, που συμπεριελάμβαναν βασικούς τομείς δαπανών: εκ των υστέρων αξιολογήσεις συμφωνιών αλιευτικής σύμπραξης (που ενισχύονται με κεφάλαια που διατίθενται για την υλοποίηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και τον τομέα του Δικαίου της Θάλασσας) και μια ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΤΑλ για το διάστημα 2007-2010. Πέραν των αξιολογήσεων αυτών, διάφορες ειδικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, εσωτερικοί έλεγχοι και δεδομένα από το μητρώο αλιευτικού στόλου της ΕΕ παρέχουν περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις.

Η συγκεκριλαιωτική έκθεση για το ΕΤΑλ εστίασε κυρίως στην υλοποίηση των προγραμμάτων, λόγω της περιορισμένης χρονικής περιόδου που κάλυπτε και της αντίστοιχης έλλειψης δεδομένων σχετικά με τις επιδόσεις. Συγκεκριμένα, τα δεδομένα που προέρχονταν από εθνικές εκθέσεις ήταν ιδιαίτερα ανομοιογενή, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η πραγματοποίηση συγκρίσεων μεταξύ κρατών μελών, μια πτυχή που θα πρέπει να διορθωθεί στο επόμενο ΠΔΠ. Σύμφωνα με την έκθεση, μολονότι η πρόοδος στους περισσότερους τομείς προτεραιότητας («Άξονες») ήταν ικανοποιητική, το ποσοστό υλοποίησης στον Άξονα 4 που αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη στον αλιευτικό τομέα ήταν το χαμηλότερο, δεδομένου ότι οι δράσεις βρίσκονται ακόμη σε πολύ πρώιμα στάδια υλοποίησης. Οι βασικοί λόγοι για τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση ήταν η περιορισμένη συγχρηματοδότηση λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών, η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση με δανειακά κεφάλαια και η όψιμη έναρξη των προγραμμάτων. Αντιθέτως, αναφέρονταν ορισμένοι παράγοντες επιτυχίας, μεταξύ των οποίων η αποτελεσματική διοίκηση και το αυξημένο τομεακό ενδιαφέρον.

Η συγκεκριλαιωτική έκθεση επεσήμανε ότι τα συστήματα παρακολούθησης εν γένει λειτουργούν ορθά, αλλά ότι η ποιότητα και ο καθορισμός των δεικτών χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης. Τούτο ελήφθη υπόψη κατά την προετοιμασία του συστήματος αξιολόγησης και παρακολούθησης για το νέο ΕΤΘΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας), το οποίο αντικατοπτρίζει τον εντονότερο προσανατολισμό στα αποτελέσματα που δίδεται στην εν λόγω πολιτική. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της καθιέρωσης μιας σαφέστερης λογικής παρεμβάσεων στα επιχειρησιακά προγράμματα, με χρήση κοινών δεικτών υλοποιήσεων και αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και με την ενσωμάτωση ενός πλαισίου και ενός αποθεματικού επιδόσεων στα προγράμματα. Επιπλέον, τα επικαιροποιημένα στοιχεία για το 2012 καταδεικνύουν ότι έως τα τέλη του 2012 είχαν αντιμετωπιστεί οι καθυστερήσεις στον Άξονα 4 και ότι τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονταν ήταν ικανοποιητικά.

Ως συμπληρωματικές πληροφορίες στη συγκεκριλαιωτική έκθεση για το ΕΤΑλ, από τα δεδομένα του μητρώου αλιευτικού στόλου της ΕΕ προκύπτει ότι η στήριξη για τον παροπλισμό αλιευτικών σκαφών έχει σχεδόν επιτύχει τους στόχους που τίθενται στα επιχειρησιακά προγράμματα των κρατών μελών. Εντός του 2012 παροπλίστηκαν 603 σκάφη με στήριξη από το ΕΤΑλ. Ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επεσήμανε ότι η στήριξη από το ΕΤΑλ για τον παροπλισμό αλιευτικών σκαφών δεν είχε επαρκή αντίκτυπο στην αλιευτική ικανότητα ή προσπάθεια, ούτε κατόρθωσε να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη ισορροπία μεταξύ της ικανότητας του αλιευτικού στόλου και των αλιευτικών δυνατοτήτων. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα πορίσματα αυτά κατά τον σχεδιασμό του νέου ΕΤΘΑ για το διάστημα 2014-2020, προτείνοντας να τεθεί τέρμα στα μέτρα εκείνα που αφορούν τον στόλο και που δεν κατόρθωσαν να μειώσουν την πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα του ευρωπαϊκού στόλου.

Στις εκ των υστέρων αξιολογήσεις διαφόρων συμφωνιών αλιευτικής σύμπραξης (ΣΑΣ) επισημαίνεται ότι οι ΣΑΣ συμβάλλουν στη δημιουργία οικονομικού πλούτου και απασχόλησης τόσο στην ΕΕ όσο και στη χώρα εταίρο. Όσον αφορά την αποδοτικότητα, οι ΣΑΣ εγγυώνται την πρόσβαση των ιδιοκτητών σκαφών της ΕΕ σε σειρά αποκλειστικών οικονομικών ζωνών (ΑΟΖ) τρίτων χωρών, εντός ρυθμιζόμενου πλαισίου, παρέχοντας παράλληλα πόρους για τη βελτίωση της τοπικής διαχείρισης της αλιείας. Συνεπώς, μπορούν να θεωρούνται επωφελείς τόσο για την ΕΕ όσο και για τις δικαιούχους χώρες εταίρους. Ωστόσο, σύμφωνα με εσωτερικό έλεγχο από την Επιτροπή, εντοπίστηκαν ορισμένες αδυναμίες που χρήζουν αντιμετώπισης στην τρέχουσα διαδικασία αξιολόγησης των επιμέρους συμφωνιών και συστήθηκε η ανάπτυξη και εφαρμογή μιας πρότυπης μεθοδολογίας με συνεκτική και συστηματική προσέγγιση για τη διεξαγωγή τόσο των εκ των υστέρων όσο και των εκ των προτέρων αξιολογήσεων. Οι συστάσεις αυτές εφαρμόζονται επί του παρόντος μέσω νέων εσωτερικών κατευθυντήριων γραμμών στις αξιολογήσεις των ΣΑΣ και καλύπτουν τόσο ζητήματα μεθοδολογίας όσο και πρακτικές πληροφορίες επί των διαδικασιών και των απαιτήσεων. Σε αυτή τη βάση έχουν αναπτυχθεί νέα σημεία αναφοράς προς χρήση στις εν εξελίξει και στις μελλοντικές αξιολογήσεις.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της υλοποίησης του καθεστώτος αντιστάθμισης για το πρόσθετο κόστος που δημιουργείται στο πλαίσιο της εμπορίας ορισμένων προϊόντων αλιείας από τις εξόχως απομακρυσμένες περιοχές καταδεικνύει ότι είναι αποτελεσματικό ως προς την εκπλήρωση του στόχου του για συμβολή στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα του συγκεκριμένου αλιευτικού κλάδου. Ως εκ τούτου, για την επόμενη χρηματοδοτική περίοδο, η Επιτροπή πρότεινε καθεστώς αντιστάθμισης παρόμοιο με εκείνο που ισχύει σήμερα στην πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

ΤΟΜΕΑΣ 3Α - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Το 2012 πολιτικές στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων ενισχύθηκαν με προϋπολογισμό ύψους 1,37 δισεκατ. ευρώ σε αναλήψεις υποχρεώσεων. Η στήριξη παρέχεται μέσω δύο προγραμμάτων: «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών (SOLID)» και «Ασφάλεια και προστασία των ελευθεριών». Τα αποτελέσματα των οικονομικών επιδόσεων εξακολουθούν να είναι ικανοποιητικά, με το ποσοστό υλοποίησης να ανέρχεται στο 100% όσον αφορά τις αναλήψεις υποχρεώσεων και στο 99% όσον αφορά τις πληρωμές για το 2012.

Το 2012 η αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος (845.000 ευρώ ενίσχυση στο πλαίσιο του Ταμείου Πρόληψης και Καταπολέμησης του Εγκλήματος) κατέδειξε την προστιθέμενη αξία του εν λόγω δικτύου. Βασίζόμενη σε αυτή την αξιολόγηση και ανταποκρινόμενη στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για διερεύνηση της δυνατότητας σύστασης ενός παρατηρητηρίου για την πρόληψη του εγκλήματος, η Επιτροπή πρότεινε αντί της σύστασης παρατηρητηρίου να εδραιωθεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί και να βελτιωθεί η λειτουργία του Δικτύου. Σύμφωνα με όσα επισημαίνονται στην αξιολόγηση, θα πρέπει να διορθωθούν ορισμένες αδυναμίες, μεταξύ άλλων όσον αφορά την οργάνωση και τη διακυβέρνηση, μέσω συστηματικότερης ευθυγράμμισης του Δικτύου με τις συμφωνηθείσες προτεραιότητες της ΕΕ, ενός ισχυρότερου ρόλου ως προς τη συνεισφορά στοιχείων στη χάραξη πολιτικών της ΕΕ και των κρατών μελών, καθώς και μέσω μιας περισσότερο στρατηγικής προσέγγισης όσον αφορά τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων. Επί του παρόντος η Επιτροπή δίδει συνέχεια στις συστάσεις που διατυπώθηκαν και στις αδυναμίες που εντοπίστηκαν.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο διενήργησε επίσης έλεγχο επιδόσεων το 2012 σχετικά με τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης των Υψηκών Τρίτων Χωρών και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων στην ένταξη των υψηλών τρίτων χωρών. Συνολικά, το Συνέδριο επεσήμανε δράσεις και έργα που εμφανίζουν θετικά αποτελέσματα, αλλά άσκησε κριτική ως προς τη γενική αποτελεσματικότητα των ταμείων και προέβη σε σειρά συστάσεων, μεταξύ των οποίων η ανάγκη απλούστευσης των ρυθμίσεων προγραμματισμού και ύπαρξης συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και ενός συστήματος κοινών δεικτών για τη μέτρηση των υλοποιήσεων και των αποτελεσμάτων του προγράμματος. Στις προτάσεις της Επιτροπής για τα προγράμματα στο επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 όσον αφορά το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης και το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις του Συνεδρίου. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν συμφώνησε με το συμπέρασμα του Συνεδρίου όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των ταμείων και τις πιθανές αλληλοεπικαλύψεις ή την απουσία συμπληρωματικότητας μεταξύ του Ταμείου Ένταξης και άλλων ταμείων της ΕΕ. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι θα δοθεί η απαραίτητη συνέχεια από τα κράτη μέλη, ώστε να θεσπιστούν οι δέουσες ρυθμίσεις σε εθνικό επίπεδο.

Στον τομέα της δικαιοσύνης, τα σχετικά προγράμματα («Αστική δικαιοσύνη», «Ποινική δικαιοσύνη», «Δάφνη ΙΙ», «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια», «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» και τα σκέλη για την πρόοδο και την ισότητα, καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων) υλοποιήθηκαν κατά τα προβλεπόμενα, με συνολικό προϋπολογισμό 119 εκατ. ευρώ. Το 2012 δεν διατέθηκαν επιπλέον νέα αποτελέσματα αξιολογήσεων για τα εν λόγω προγράμματα.

ΤΟΜΕΑΣ 3B - ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Πολιτική στον τομέα της επικοινωνίας

Το 2012 οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις καταγράφουν πρόοδο ως προς την υλοποίηση των τριών ειδικών στόχων του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» (2012: ανάληψη υποχρεώσεων ύψους 28,4 εκατ. ευρώ)²⁴. Οι στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν, τόσο όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις όσο και τις δράσεις που υλοποιήθηκαν. Όσον αφορά τον πρώτο στόχο περί δημιουργίας στους πολίτες ενός αισθήματος ίδιας ευθύνης για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, το 77,5% των συμμετεχόντων του προγράμματος σε 451 έργα για τα οποία συνήφθη σύμβαση αισθάνονται περισσότερο Ευρωπαίοι, ποσοστό που υπερβαίνει τον στόχο του 75%. Τα θέματα του προγράμματος για το 2012 που ελήφθησαν περισσότερο υπόψη από τα επιλέξιμα έργα ήταν η ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ (61%) και η παροχή στους πολίτες της ευκαιρίας να ανταλλάξουν εμπειρίες και απόψεις και να συμμετέχουν στην οικοδόμηση μιας περισσότερο ολοκληρωμένης Ευρώπης (58%). Εντός του 2013 προβλέπεται η διενέργεια μελέτης αντίκτυπου για το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες».

Επιπλέον, εντός του 2012 δημοσιεύθηκαν δώδεκα αξιολογήσεις που αφορούν το Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού (EEE) 2011, τις δράσεις «Επικοινωνία και μέσα μαζικής επικοινωνίας» (ενδιάμεση αξιολόγηση του PressEurop) και διάφορες πτυχές της δράσης «Επικοινωνία σε τοπικό επίπεδο» (10 αξιολογήσεις). Ειδικότερα, τα στοιχεία σχετικά με το EEE 2011 (ανάληψη υποχρεώσεων ύψους 7,7 εκατ. ευρώ) κατέδειξαν ότι το πρόγραμμα είχε θετικό αντίκτυπο στον εθελοντισμό, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Στην αξιολόγηση διατυπώθηκε το συμπέρασμα ότι οι στόχοι και οι δραστηριότητες του έτους εθελοντισμού ήταν συναφείς και στοχευμένοι και ότι η προσέγγιση με βάση τα αποτελέσματα κατόρθωσε να επιτύχει τους στόχους σε όλα τα κράτη μέλη, μολονότι ο αντίκτυπος διαφοροποιούνταν ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές συνθήκες. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το EEE 2011 είναι ότι τα εθνικά προγράμματα και η συνεργασία με εθνικούς συντονιστικούς οργανισμούς στα κράτη μέλη και με σημαντικούς ευρωπαϊκούς ενδιαφερόμενους φορείς συνιστούν μοντέλα ορθής πρακτικής που διασφαλίζουν την ευρεία διάδοση των μηνυμάτων του ευρωπαϊκού έτους και την επίτευξη αιφόρου αντίκτυπου σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών. Για τα μελλοντικά ευρωπαϊκά έτη θα μπορούσαν να αναπτυχθούν καλύτερες συνέργειες με υφιστάμενα προγράμματα και με άλλα ευρωπαϊκά έτη.

Πολιτική στον τομέα του πολιτισμού

Το 2012 υποβλήθηκαν στοιχεία που καταδεικνύουν πρόοδο ως προς την υλοποίηση του προγράμματος «Νεολαία σε Δράση» (ΝσΔ), των προγραμμάτων MEDIA 2007-2013 και MEDIA Mundus και του προγράμματος «Πολιτισμός»²⁵. Το 2012 τα προγράμματα υλοποιήθηκαν κατά τα προβλεπόμενα, εντός χρονοδιαγράμματος, έως και νωρίτερα από τα προηγούμενα έτη, και σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων για το πρόγραμμα ΝσΔ ανήλθαν σε 140,4 εκατ. ευρώ (αύξηση κατά 8% σε σύγκριση με το 2011). Το 2012 το πρόγραμμα ΝσΔ στήριξε ακόμη μεγαλύτερο αριθμό νέων και εργαζόμενων νέων·

²⁴ Βλέπε την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Επικοινωνίας (COMM) στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/>

²⁵ Βλέπε την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ EAC στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/>

με 200.000 συμμετέχοντες το πρόγραμμα αποδεικνύεται ολοένα περισσότερο ελκυστικό (περισσότεροι από 920.000 συμμετέχοντες από το 2007 και εξής) και συνεισφέρει στην αναγνώριση της μη τυπικής μάθησης.

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη διαθέσιμη έρευνα παρακολούθησης, το 67% των συμμετεχόντων πιστεύουν ότι οι ευκαιρίες απασχόλησης που τους παρουσιάστηκαν αυξήθηκαν λόγω της εμπειρίας τους στο πρόγραμμα ΝσΔ (61% στην προηγούμενη έρευνα). Το 2012 οι αναλήψεις υποχρεώσεων για τα προγράμματα MEDIA 2007-2013 και MEDIA Mundus ανήλθαν σε 112,5 εκατ. ευρώ, ενώ για το πρόγραμμα «Πολιτισμός» σε 59,2 εκατ. ευρώ (αύξηση κατά 3% σε σύγκριση με το 2011). Χάρη σε αυτά τα προγράμματα υπολογίζεται ότι μετακινήθηκαν περισσότεροι από 19.400 καλλιτέχνες/εργαζόμενοι στον χώρο του πολιτισμού, κυκλοφόρησαν αρκετές χιλιάδες πολιτιστικά έργα το 2010 και περίπου 1.480 οργανώσεις συμμετείχαν το 2011 είτε ως συν-συντονιστές είτε ως συν-διοργανωτές.

Πολιτική στον τομέα της υγείας και της προστασίας των καταναλωτών

Η πολιτική στον τομέα της υγείας και της προστασίας των καταναλωτών στηρίζεται από το πρόγραμμα «Δημόσια Υγεία» (αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 48,9 εκατ. ευρώ για το 2012) και από την κοινοτική δράση στον τομέα της πολιτικής καταναλωτών (αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 22 εκατ. ευρώ το 2012). Εντός του 2012 δεν δημοσιεύθηκαν περαιτέρω νέες αξιολογήσεις.

ΤΟΜΕΑΣ 4 – Η ΕΕ ΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ

Ανάπτυξη και εξωτερικές σχέσεις

Η εξωτερική αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Το σημαντικότερο μέσο από οικονομική άποψη είναι το ΕΤΑ (ανάληψη υποχρεώσεων ύψους 3,7 δισεκατ. το 2012), για χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, και ακολουθείται από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας και εταιρικής σχέσης (ENPI) (αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 2,4 δισεκατ. ευρώ το 2012) και τον μηχανισμό αναπτυξιακής συνεργασίας (DCI) (αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 2,3 δισεκατ. ευρώ το 2012).

Το 2012 δημοσιεύθηκαν 10 γεωγραφικές αξιολογήσεις και 6 θεματικές αξιολογήσεις στον τομέα της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ. Από αυτές καταδεικνύεται εν γένει ότι, σε στρατηγικό επίπεδο, οι παρεμβάσεις της ΕΕ ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χωρών εταίρων και των πληθυσμών τους, αλλά ότι θα πρέπει να διατηρήσουν την ευελιξία τους ώστε να προλαμβάνουν τις αλλαγές και να προσαρμόζονται σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Σε ασταθή κράτη, η ΕΕ θα πρέπει να εστιάσει περισσότερο στην ανάπτυξη και την ορθή διακυβέρνηση. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτης για τη βελτίωση της συνάφειας των στρατηγικών της ΕΕ και της διασφάλισης της λογοδοσίας των κυβερνήσεων.

Το κατάλληλο μείγμα τρόπων παροχής βοήθειας αυξάνει την αποδοτικότητα σε επίπεδο στρατηγικής. Τούτο είναι ακόμη σημαντικότερο σε ένα ασταθές περιβάλλον, όπου τα μέσα παροχής ενίσχυσης πρέπει να είναι ιδιαίτερος ευέλικτα. Οι μη χρηματοδοτικές εισροές συνιστούν καίριους παράγοντες επιτυχίας, συγκεκριμένα όσον αφορά τη δημοσιονομική στήριξη, και θα πρέπει να αναπτυχθεί ένας περισσότερο συμμετοχικός και αποτελεσματικός διάλογος για ζητήματα πολιτικής. Η δημοσιονομική στήριξη συνιστά αποτελεσματικό εργαλείο για τη βελτίωση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και για την επιβολή άλλων μεταρρυθμίσεων, αλλά οι μεταρρυθμίσεις δεν αγοράζονται. Με τη δημοσιονομική

στήριξη μπορεί να βελτιωθεί η ευθυγράμμιση και η ενίσχυση προς θεσμικούς φορείς, με τη βοήθεια μη χρηματοδοτικών εισροών, όπως ο διάλογος για ζητήματα πολιτικής.

Ο εν γένει θετικός αντίκτυπος της ΕΕ στη μείωση της φτώχειας μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω μέσω της βελτίωσης του συντονισμού με άλλους χορηγούς βοήθειας, καλύτερης διασύνδεσης μεταξύ περιφερειακών και εθνικών προγραμμάτων και περισσότερων συνεργειών με τους διάφορους τομείς. Τα έργα και τα προγράμματα της ΕΕ θα επωφεληθούν από ένα καλύτερο και περισσότερο διαρθρωμένο σύστημα παρακολούθησης. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει κάθε χορηγό βοήθειας να βελτιώσει τα συστήματα παρακολούθησής του. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω την τεχνική και τομεακή τους ικανότητα και εμπειρογνωμοσύνη ώστε να βελτιωθεί ο συντονισμός και η διαχείριση των προγραμμάτων και να γίνονται αντιληπτές νωρίτερα οι μακροπρόθεσμες τάσεις.

Τα αποτελέσματα των γεωγραφικών αξιολογήσεων θα αξιοποιηθούν στην τρέχουσα διαδικασία γεωγραφικού προγραμματισμού που θα οριστικοποιηθεί το 2014. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED) θα λάβουν υπόψη τα αποτελέσματα κατά την προετοιμασία των επόμενων προγραμμάτων ανά χώρα που αναμένεται να είναι διαθέσιμα το προσεχές έτος.

Τα αποτελέσματα των θεματικών αξιολογήσεων έχουν αντίκτυπο στις αποφάσεις πολιτικής. Ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης της στήριξης στον τομέα της υγείας, ένα εσωτερικό πρόγραμμα δράσης θα ενοποιήσει τις υφιστάμενες πολιτικές και δεσμεύσεις για καλύτερη υλοποίηση και η στήριξη για τις παρεμβάσεις στον τομέα της υγείας σε κάθε χώρα εταίρο θα χαίρει καλύτερης επικέντρωσης. Η αξιολόγηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οδήγησε στην έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2012 ενός στρατηγικού πλαισίου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία και ενός συναφούς σχεδίου δράσης, καθώς και στην έκδοση ενός ενοποιημένου στρατηγικού πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα που για πρώτη φορά θα είναι κοινό μεταξύ της Επιτροπής, της EYED και των κρατών μελών, με ένα σχέδιο δράσης ευρέος φάσματος για την υλοποίησή του.

Πολιτική στον τομέα των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών υποθέσεων

Η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή παρέχει στήριξη στο ισοζύγιο πληρωμών τρίτων χωρών εταίρων, με τη μορφή μεσοπρόθεσμων/μακροπρόθεσμων δανείων ή επιχορηγήσεων και συμπληρώνει τη χρηματοδότηση που παρέχεται στο πλαίσιο των προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Από τις αξιολογήσεις των επιχειρησιακών δράσεων στη Γεωργία (επιχορηγήσεις ύψους 46 εκατ. ευρώ), στον Λίβανο (επιχορηγήσεις ύψους 15 εκατ. ευρώ και δάνεια ύψους 25 εκατ. ευρώ) και στο Κοσσυφοπέδιο (επιχορηγήσεις ύψους 30 εκατ. ευρώ) επιβεβαιώθηκε ότι αυτός ο τύπος μέσου για την αντιμετώπιση κρίσεων συνεισφέρει, σε συνδυασμό με προγράμματα του ΔΝΤ, στη μακροοικονομική σταθεροποίηση και την εξωτερική βιωσιμότητα των δικαιούχων χωρών. Ο αντίκτυπος αυτών των μέσων ενισχύεται όταν η χορήγηση της συνδρομής εξαρτάται από διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στη διακυβέρνηση των δικαιούχων χωρών. Ωστόσο, σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του ΜΧΣ στη Γεωργία και το Κοσσυφοπέδιο, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι πιο συγκεκριμένη στη διατύπωση των προϋποθέσεων, ειδικότερα στην περίπτωση ηπιότερων δράσεων, όπως η ανάπτυξη σχεδίων δράσης. Επίσης θα πρέπει να βελτιώσει την προβολή του μέσου ΜΧΣ. Το μέσο ΜΧΣ δημιούργησε προστιθέμενη αξία μέσω της τόνωσης της αυτοπεποίθησης, αυξάνοντας την αξιοπιστία της χώρας ενώπιον της διεθνούς κοινότητας και πιθανών επενδυτών. Η Επιτροπή εξακολουθεί να λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στις αξιολογήσεις κατά τον σχεδιασμό και την εκτέλεση των επιχειρησιακών δράσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη ή προγραμματίζονται για το μέλλον.

Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία

Τα δύο βασικά μέσα που έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στη διάθεσή της για τη διασφάλιση ταχείας και αποτελεσματικής παροχής αρωγής είναι η ανθρωπιστική βοήθεια και η πολιτική προστασία.

Η ΕΕ παρεμβαίνει όταν και όπου σημειώνονται κρίσεις ή φυσικές καταστροφές, βοηθώντας τους πληγέντες πληθυσμούς σε τρίτες χώρες και εντός της ΕΕ. Το 2012 η Επιτροπή διέθεσε 1.252 εκατ. ευρώ ως ανταπόκριση σε νέες ή συνεχιζόμενες κρίσεις. Ο αρχικός προϋπολογισμός ύψους 874 εκατ. ευρώ αυξήθηκε ως εκ τούτου σε αρκετές περιστάσεις προκειμένου η ΕΕ να ανταποκριθεί σε νέες κρίσεις και φυσικές καταστροφές που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας (ΜΠΠ) ενεργοποιήθηκε 38 φορές κατά τη διάρκεια του έτους. Οι 31 επεμβάσεις αφορούσαν φυσικές καταστροφές (χιονοθύελλες, δριμύ ψύχος, πλημμύρες, σεισμούς, τσουνάμι, χιονοστιβάδες, καταιγίδες και δασικές πυρκαγιές) και οι επτά αφορούσαν ανθρωπογενείς καταστροφές (εκρήξεις, δημιουργία καταυλισμών προσφύγων, θαλάσσια ρύπανση). Δεκαέξι επεμβάσεις αφορούσαν χώρες εντός του ΜΠΠ της ΕΕ και 22 λοιπές χώρες.

Τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που ενεργούν εξ ονόματος της ΕΕ στο σύνολό της εξακολουθούν από κοινού να συνιστούν τον μεγαλύτερο χορηγό ανθρωπιστικής βοήθειας στον κόσμο. Η ΕΕ είναι υπεύθυνη για το 47% περίπου της ανθρωπιστικής βοήθειας που χορηγείται παγκοσμίως. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης το 2012 χορηγήθηκε στην Αφρική (51%). Αξιόλογη βοήθεια παρασχέθηκε επίσης στη Μέση Ανατολή (Συρία και γειτονικές χώρες), για τη Μιανμάρ/Βιρμανία, και για τις φυσικές καταστροφές στη Νοτιοανατολική Ασία και την Καραϊβική. Η Επιτροπή χρηματοδότησε δραστηριότητες ανθρωπιστικής βοήθειας που ωφέλησαν περισσότερα από 122 εκατομμύρια θύματα.

Το 2012 ολοκληρώθηκαν εννέα αξιολογήσεις, πέντε εκ των οποίων αφορούσαν συγκεκριμένη χώρα και τέσσερις ήταν θεματικές/οριζόντιες.

Οι αξιολογήσεις κατέδειξαν εν γένει ότι η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ θεωρείται αποτελεσματική και ότι η προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή» έχει αποδείξει την ικανότητά της για ταχεία ανταπόκριση σε κρίσεις. Οι γενικές συστάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας συνοψίζονται ως ακολούθως. Μολονότι τα πρότυπα μέσα λαμβάνουν υπόψη τους βασικότερους κινδύνους και παρέχουν μια βάση για τη λήψη αποφάσεων για εμπλοκή ή μη εμπλοκή, θα πρέπει να επιστηθεί μεγαλύτερη έμφαση στον υπολογισμό των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων και αντικτύπου, παρέχοντας μεταξύ άλλων μια σειρά κατάλληλων δεικτών για τη μέτρηση του αντικτύπου. Θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες συντονισμού των δωρητών ώστε να αποτελέσουν κινητήριο δύναμη. Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί ότι η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και ο συντονισμός με την τοπική κοινωνία των πολιτών θα αποτελέσουν τον κανόνα αντί για την εξαίρεση. Η προώθηση της καινοτομίας θα πρέπει να συνεχιστεί και δεν θα πρέπει να δοθεί συνέχεια σε καμία τάση για τυποποίηση προκαθορισμένων αποκρίσεων. Θα πρέπει να διασφαλιστούν περαιτέρω στρατηγικές εξόδου, ιδίως σε αστικά περιβάλλοντα όπου οι επιπτώσεις των καταστροφών είναι συνήθως περισσότερο σύνθετες. Για ορισμένα έργα θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο παράτασης των χρονοδιαγραμμάτων (π.χ. πέραν των 12 μηνών) προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του έργου.

Όσο για την αποδοτικότητα, το μέσο κόστος της ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 10 ευρώ ανά άτομο που λαμβάνει βοήθεια. Όσον αφορά το πλαίσιο υλοποίησης, η αξιολόγηση της σύμβασης-πλαίσιο εταιρικής σχέσης (ΣΠΕΣ) κατέδειξε ότι παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία χρηματοδότησης και εξασφαλίζει μικρότερο χρόνο απόκρισης για μια μικρή ομάδα «ποιοτικών εταίρων».

Βάσει της καθιέρωσης ορθών πρακτικών, των διδαγμάτων που αντλήθηκαν και ενισχυμένου συντονισμού, διερευνώνται διαρκώς οι δυνατότητες για αύξηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων. Οι αξιολογήσεις του 2012 παρείχαν σειρά εισροών σχετικά με την κάλυψη των κενών αποδοτικότητας. Δεδομένου ότι οι πόροι συχνά και αναπόφευκτα διατίθενται σε υπερβολικά μεγάλο αριθμό έργων, θα πρέπει να διασφαλιστεί μια περισσότερο ολοκληρωμένη πολυτομεακή προσέγγιση. Η ΓΔ Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (ECHO) θα πρέπει να προβεί σε επανεξέταση των διαδικασιών συλλογής δεδομένων προκειμένου να βελτιώσει την παρακολούθηση της αποδοτικότητάς της. Οι μηχανισμοί για την ανταλλαγή διδαγμάτων και γνώσεων θα πρέπει να ενισχυθούν, προκειμένου να διασφαλιστεί τεχνική ικανότητα υψηλού επιπέδου στον συγκεκριμένο τομέα.

Πολιτική διεύρυνσης

Η εφαρμογή της πολιτικής διεύρυνσης στηρίζεται από τον χρηματοδοτικό Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) 2007-2013. Η προστιθέμενη αξία που επιδιώκεται από τον ΜΠΒ έγκειται στην ικανότητά του να λειτουργεί ως κινητήριος δύναμη για την προετοιμασία των υποψήφιων χωρών και των δυνάμει υποψήφιων χωρών για μελλοντική προσχώρηση στην ΕΕ. Ο ΜΠΒ έχει σχεδιαστεί ώστε να εισάγει τις υποψήφιες χώρες στις υποχρεώσεις των μελών πριν την προσχώρηση, για παράδειγμα τη σύσταση θεσμικών φορέων για τη διαχείριση των κοινοτικών πόρων μετά την προσχώρηση και/ή την υιοθέτηση του κοινοτικού κεκτημένου και των ενωσιακών προτύπων. Ο ΜΠΒ επί του παρόντος χωρίζεται σε πέντε συνιστώσες.

Η διαχείριση της χρηματοδοτικής βοήθειας προς υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες σε μεγάλο βαθμό εμφανίζει την αναμενόμενη πρόοδο. Το 2012 διατέθηκαν πόροι που ανέρχονταν σε συνολικό ύψος σχεδόν 1.016,5 εκατ. ευρώ. Τα αποτελέσματα στον τομέα αυτόν είναι απτά, όπως προκύπτει από την πρόοδο που συντελέστηκε εν γένει στον τομέα του κράτους δικαίου, στη σταθερή διαδικασία σύγκλισης με ευρωπαϊκά πρότυπα και αξίες και στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με την Κροατία, που θα καταστεί το 28ο κράτος μέλος της ΕΕ το 2013. Ωστόσο, ο αντίκτυπος της βοήθειας μπορεί να βελτιωθεί έτι περισσότερο μέσω της συνέχισης των προσπαθειών ανάπτυξης ικανοτήτων των εθνικών θεσμικών φορέων και μιας περισσότερο εστιασμένης και στρατηγικής κατανομής των πόρων.

Το 2012 πραγματοποιήθηκε θεματική αξιολόγηση της στήριξης της ΕΕ προς ενίσχυση της διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου, της μεταρρύθμισης στον τομέα της δικαιοσύνης και της καταπολέμησης της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος στα δυτικά Βαλκάνια. Σύμφωνα με αυτήν, και στις επτά χώρες των δυτικών Βαλκανίων οι δράσεις αποφέρουν σαφή προστιθέμενη αξία για τις εθνικές αρχές, καθώς σημειώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στα βασικά θεσμικά και οργανωτικά πλαίσια στον τομέα του κράτους δικαίου. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη για εντονότερη πολιτική δέσμευση.

Όσον αφορά την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα, η αξιολόγηση τάσσεται υπέρ της απλούστευσης του προγραμματισμού του ΜΠΒ II με λιγότερα μέσα και περισσότερο τομεακό προγραμματισμό σε πιο μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Όσον αφορά τους δικαιούχους, στην αξιολόγηση επισημαίνεται ότι τα προγράμματα μεταρρύθμισης του τομέα

της δικαιοσύνης θα πρέπει να έχουν σαφείς προτεραιότητες που να αντανakλώνται στις προτάσεις εθνικής πολιτικής και προϋπολογισμού, διασφαλίζοντας σταθερές παραμέτρους σχεδιασμού και σταθερή χρηματοδότηση.

Όσον αφορά την ΕΕ, διατυπώνεται η άποψη ότι θα πρέπει να θέτει τόσο συνολικούς στόχους όσο και στόχους ανά πρόγραμμα στον τομέα της διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου και ότι θα πρέπει να επαναξιολογήσει/αυξήσει τη χρηματοδότηση του ΜΠΒ δυνάμει του προγραμματισμού βάσει στοιχείων τεκμηρίωσης. Τα προγράμματα προτεραιότητας θα μπορούσαν να διαθέτουν χρονικό ορίζοντα τεσσάρων έως επτά ετών με σαφή «σημεία στάσης» για επανεξέταση και προσαρμογή. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της τρέχουσας αξιολόγησης, υποβλήθηκε μια πρόταση περί θέσπισης πολυετούς σχεδιασμού για τη βοήθεια μέσω του ΜΠΒ II που θα καλύπτει τη διάρκεια του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, με μια ενδιάμεση αξιολόγηση. Στην αξιολόγηση επισημάνθηκε επίσης η σημασία των στόχων SMART και των δεικτών μέτρησης για τη στήριξη του προγραμματισμού και της παρακολούθησης των επιδόσεων. Ορισμένοι από τους προτεινόμενους δείκτες χρησιμοποιούνται επί του παρόντος για την ανάπτυξη ενός πλαισίου δεικτών για τη διαδικασία προγραμματισμού της βοήθειας του ΜΠΒ II.

Σε μια θεματική αξιολόγηση του τομέα της δικαιοσύνης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Τουρκία προτάθηκε η χρήση τομεακής προσέγγισης κατά τον προγραμματισμό για το ΜΠΒ II. Βάσει της αξιολόγησης, η ενωσιακή βοήθεια στον τομέα της δικαιοσύνης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Τουρκία κρίθηκε υποστηρικτική, παρέχοντας προστιθέμενη αξία μέσω της ενίσχυσης των μεταρρυθμίσεων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος των δικαστηρίων και επιδεικνύοντας επαρκές επίπεδο αποτελεσμάτων με δεδομένους τους διαθέσιμους πόρους. Ωστόσο, στην αξιολόγηση επισημάνθηκαν επίσης αδυναμίες στον προγραμματισμό και την υλοποίηση της βοήθειας, για παράδειγμα ίδια ευθύνη των συναφών εθνικών φορέων και διαφάνεια για τους δικαιούχους. Στον νέο προγραμματισμό για τον ΜΠΒ II προβλέπονται στοιχεία ευελιξίας, βελτιωμένης διακυβέρνησης και ίδιας ευθύνης.

Στη θεματική αξιολόγηση της στήριξης της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών στα δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία προτάθηκε η αύξηση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και των ενδιαφερομένων μερών στους μηχανισμούς προγραμματισμού και επιλογής έργων. Επιπλέον, διατυπώθηκε σύσταση για καλύτερη συνέργεια μεταξύ των ενωσιακών και μη ενωσιακών παρεμβάσεων κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της βοήθειας μέσω του ΜΠΒ. Η αξιολόγηση πρότεινε ορισμένες τροποποιήσεις στη διαχείριση του νέου προγράμματος ΜΠΒ όσον αφορά την αύξηση της συνεργασίας με άλλους χορηγούς βοήθειας και με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε στρατηγικό επίπεδο. Επιπλέον τάχθηκε υπέρ της αυξημένης συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών στον προγραμματισμό.

Η αξιολόγηση του προγράμματος στήριξης για τη βελτίωση της διακυβέρνησης και της διαχείρισης (SIGMA-Support for Improvement in Governance and Management) ανέφερε ότι η στήριξη κρίνεται αποτελεσματική, αλλά επί του παρόντος παρατηρείται έλλειψη διαρθρωμένης και ευδιάκριτης ιεράρχησης των γενικών και ειδικών στόχων και των συνολικών κινδύνων. Με έναρξη το 2013 σε τρεις χώρες, οι αξιολογήσεις του SIGMA θα αποτελέσουν θεμέλιο για τη διεξαγωγή αποτελεσματικότερου διαλόγου σε θέματα πολιτικής, εργαλείο επικαιροποίησης της εθνικής και περιφερειακής χρηματοδότησης μέσω ΜΠΒ και εργαλείο για την ανάπτυξη σχεδίων μεταρρυθμίσεων ανά χώρα.

Αξιοποιώντας τα συμπεράσματα από τις αξιολογήσεις αυτές, η πρόταση της Επιτροπής για ένα νέο πρόγραμμα ΜΠΒ II επιδιώκει να επιφέρει τις αναγκαίες προσαρμογές ώστε να

διασφαλίζεται η συνέχεια και η μετάβαση από τον ισχύοντα ΜΠΒ, η εφαρμογή απλουστευμένων και εναρμονισμένων κανόνων σε όλα τα τμήματα της Επιτροπής και η ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τους δικαιούχους. Για καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα, η βοήθεια θα προσανατολιστεί περισσότερο προς τα αποτελέσματα, θα καταστεί περισσότερο ευέλικτη και θα προσαρμόζεται στις εκάστοτε ειδικές ανάγκες.

Επιδιώκεται η βελτίωση της σύνδεσης της υλοποίησης της χρηματοδοτικής συνεργασίας με την επίτευξη των στόχων πολιτικής που έχουν τεθεί. Για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 προτείνονται περισσότερο συναφείς δείκτες επιδόσεων.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων καταδεικνύουν την ανάγκη απλούστευσης, μεγαλύτερης εστίασης των στόχων, κοινών δεικτών και ενός πλαισίου επιδόσεων με σαφή ορόσημα και στόχους για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ).

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα ανωτέρω κατά τη διατύπωση των προτάσεων της για τη νέα γενιά προγραμμάτων στο επόμενο ΠΔΠ και καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να διατηρήσουν αυτή την προσέγγιση στις νομοθετικές προτάσεις για το επόμενο ΠΔΠ ώστε να διασφαλιστεί μια περισσότερο διαχειρίσιμη, στοχευμένη και μετρήσιμη διαδικασία για την επόμενη χρηματοδοτική περίοδο.

Η Επιτροπή αναπτύσσει μια πιο ενδεδειγμένη, συστηματική και στοχευμένη διαδικασία υποβολής εκθέσεων προόδου και επιδόσεων που θα βασίζεται στο πλαίσιο παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων που έχει οριστεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για το επόμενο ΠΔΠ. Το νέο πλαίσιο για την παρούσα έκθεση θα παρουσιαστεί το 2014. Στο μεταξύ, έχει αναθέσει στις υπηρεσίες της να ενισχύσουν και να εξορθολογήσουν τη μέτρηση της προόδου και των επιδόσεων και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτές για την υποστήριξη όλων των μελλοντικών ετήσιων εκθέσεων δραστηριότητας και των μελλοντικών εκδόσεων της παρούσας έκθεσης.

Η έκθεση του τρέχοντος έτους παρουσιάζει μια εικόνα γενικής προόδου όσον αφορά την προαγωγή των στόχων των προγραμμάτων της ΕΕ που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αλλά με αποτελέσματα που ορισμένες φορές επηρεάστηκαν αρνητικά από την οικονομική ύφεση. Η χρηματοδότηση είχε σημαντικά αποτελέσματα μόχλευσης, ιδίως σε σχέση με τις επιδόσεις που αφορούν την καινοτομία, με σημαντική πρόοδο να σημειώνεται ως προς τη δημιουργία μιας αποδοτικής εσωτερικής αγοράς στον τομέα των μεταφορών και την ολοκλήρωση των αγορών ενέργειας. Οι αξιολογήσεις επιβεβαίωσαν αυτή την πρόοδο, αλλά μένει να καταβληθούν πολλές ακόμα προσπάθειες. Το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής απέδειξαν την ευελιξία τους ως προς την απόκριση στην ύφεση. Η συμβολή του ΕΚΤ όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση έχει επιβεβαιωθεί, μολονότι εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα ως προς τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Ο ρόλος της χρηματοδότησης της ΕΕ επιβεβαιώνεται από τη διατήρηση των δημοσίων επενδύσεων σε αρκετά κράτη μέλη με σκοπό τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας, της ανάπτυξης και των επενδυτικών στρατηγικών, τη μείωση της πίεσης που ασκείται στους εθνικούς προϋπολογισμούς, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής αύξησης του ποσοστού συγχρηματοδότησης σε εννέα κράτη μέλη.

